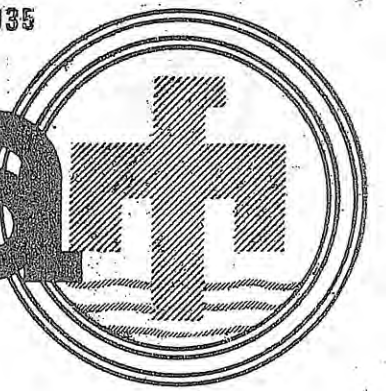

Phong hóa

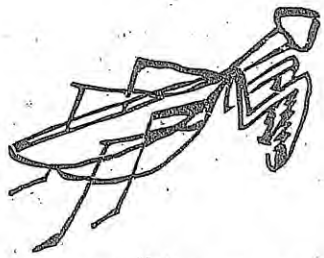

Tòa soạn và Trị sự: 80 Đường Quan Thánh - Hanoi. Giấy số: 874 - Giấy thép tất Phong-hóa
 Giá báo - Trong nước: 1 năm 3\$00 - 6 tháng 1\$50 - Mỗi số 0\$07 - Nước ngoài: 1 năm 6\$50 - 6 tháng 3\$50.
 Mua báo kể từ 1 và 15 và phải trả tiền trước. Ngân phiếu gửi về ông Ng. tường Tam giám đốc.

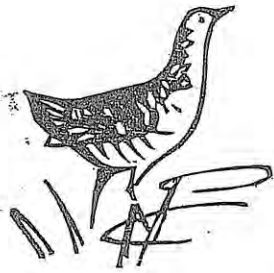
TUAN BAO RA NGAY THU' SAU

VỀ CUỘC THI TRI HUYỀN

(THI LỜI CHÚ THÍCH SỐ 2)

1) Quả quyết bước lên hoạn đồ như con bọ ngựa không bao giờ chịu lui.

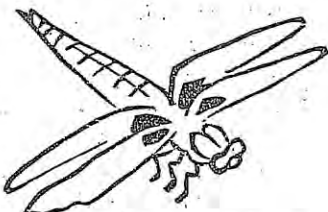
2) Mấy tháng trời học ra rá như quốc kêu hè

3) Trong kỳ thi viết, văn như rồng bay phượng múa.

4) Trong kỳ thi diễn thuyết, nói liền như sáo mun.

5) Nhưng khi xem bằng thấy mình vô duyên với cánh chuồn, thì chuồn ngay.

6) và tiêu nguyệt như mèo bị cắt tai.

Không ai trúng giải nhất vì tất cả có 5 người đoán trúng được 4 câu trong 6 câu chú thích:

1. Cô Chi-lan (N.T.Q.) An-lãng.
2. Ông Trần-duy-Vượng Hanoi.
3. Ông Nghiêm-xuân-Vũ Hanoi.
4. Ông Nguyễn-đình-Tĩnh Hà-đông.
5. Ông Hà-văn-ích Haiphong.

(Xin tặng mỗi người một cuốn sách của Đồi Nay. Xin cho biết ý muốn quyền nào.)

□

Nhiều người lạc đầu đề vì không biết rằng mấy bức tranh đó về cuộc thi tri huyền. Nhiều người lại không biết là mình định nói gì nữa, thành thử ra tìm được lắm câu tuy không đúng nghĩa, nhưng rất lý thú:

Của ông L.V.A.

1. Trước còn là thân sáu bộ...
2. Sau cuốc...
3. Được mỏ: phải nguyên sành phượng...
4. Thỏ thuê rồi hót...
5. Rồi bay...
6. Rồi sáo sục...

Của ông N.G.

1. Trông giống như con dĩ đánh bằng Lê-Thăng.
2. Biểu-hiệu cụ Nguyễn-năng-Quốc (phỏng đoán).
3. Giống như cái khánh của Phạm-lê-Bông ở tòa báo Xì sỏ.
4. Con sáo hót trở Nguyễn tiến Lãng, văn sĩ giỏi nhất Bắc hà.
5. Biểu hiệu cụ thượng Quỳnh.
6. Chịu.

May mà ông không đề chịu cả 6 câu.

Có ông lại chú thích hai bức tranh thứ 5 và thứ 6 bằng hai câu văn tắt:

Được đồ.

Đuôi chuột.

Ông nhất định cho mèo đuổi chuột, tuy rằng không có con chuột nào. Có ông lại chú thích tranh thứ nhất bằng một câu triết lý:

Đòi người như bóng ngựa qua cửa sổ.

Triết lý sâu sắc quá nên chưa ai hiểu có liên lạc đến thi tri huyền ở chỗ nào. Và lại nếu đã trông bọ ngựa hóa ra ngựa, thì nên đổi câu đó ra:

Đòi người như bóng ngựa qua cửa sổ.

Có ông chú thích bức tranh con sáo bằng câu:

Gà mờ đậu được.

Thật là trông sáo đen hóa gà mờ.

TU LUC VANDOAN MAI HU'ONG, MỘT THIẾU NỮ' KỶ KHÔI
TUAN BAO XA HOI
VĂN CHƯƠNG TRÀO PHÙNG
SỐ IN NHIỀU
NHẤT CÁC BÁO
O TRONG NƯỚC
TU LUC VANDOAN

TRONG TRUYỆN:
MAI HU'ONG VÀ LÊ PHONG
BẮT ĐẦU ĐĂNG KỶ NÀY

TỪ NHỎ ĐẾN LỚN

THUẾ CƯ TRÚ

Dã tưởng rằng ở Hanoi, dân nghèo sẽ được hi-sinh cho bọn giàu sang, đóng thuế cư trú để bù vào số tiền hao hụt nơi công quỹ do sự giảm thuế thổ trạch và môn bài, ai ngờ đâu...

Ai ngờ đâu kỳ hội đồng thành phố vừa rồi, ông đốc lý Hanoi phân trần ngay rằng: vì ngân quỹ thành phố sang năm sẽ có một lỗ hồng lớn, ông Chan!emerle, hội viên thành phố người Pháp đề xướng lên, khoản thuế cư trú.

Nhưng từ kỳ hội đồng trước, thấy dư luận nào động, ông có lên hội-kiến ông Thống Sứ và đã được lời ông Thống sứ hứa giúp cho quỹ thành phố rồi. Vì vậy nên ông Đốc-ly yêu cầu hội đồng thành phố bãi thuế cư trú đi.

Rút cục, những ông hội viên tây — cả người thủ xưởng thuế cư trú — đều bằng lòng để cho dân nghèo an phận như cũ.

Đó là một điều đáng mừng cho bọn khổ rách áo ôm.

Kỳ trước, tôi có báo rằng thuế cư trú là một trong hai mợ Gia-cát của ông đốc lý để làm cho công quỹ của thành phố được thẳng băng. Nhưng tôi lầm: vậy xin trả mợ Gia-cát cho Gia-cát và việc để khỏi khoản thuế cư trú cho ông hội Chantemerle.

Dẫu sao, dư luận chính đáng của dân thành phố đã được các báo đặt lên nhà đương cục, nên mới có cái kết quả đẹp đẽ này.

HỎI LỘ

BÁO Tiếng dân vừa rồi có đăng một bài đại luận nói về câu chuyện quan ăn tiền của dân, và dân dứt tiền

cho quan, mà báo ấy cho là một tánh di truyền của người Việt-Nam, một tập quán thông hành, một sự dĩ nhiên.

Nhân tiện, nhắc lại tờ yết thị dán cửa phòng giấy tòa sứ Thừa-thiên, nghiêm cấm nhân dân không được dứt tiền cho người tòng sự, và bài của ông Lưu-trọng-Lưu thuật cuộc phỏng vấn ông thượng hưu trí Vương-tứ-Đại.

Theo ông cựu đại thần này, cái tệ ăn hối lộ không phải ở tại quan, mà ở tại dân trí thức thấp kém đến nỗi không những không đủ tài lực mà trừng phạt quan, còn giúp quan làm điều sằng bậy nữa. Ừ, dân đại thì phải chịu đại chứ còn mòi gì nữa. Ông thượng họ Vương nói thế mà chí lý lắm.

Nhưng nếu quan liêm thì dẫu dân có đại cũng không đến nỗi nào. Các ông phủ, ông huyện, muốn tỏ lòng chính trực nên bắt chước sở hỏa xa mà gián ở công đường một tờ yết thị nói rằng: quan đã có lương nhà nước, ai có việc gì cấm đưa tiền bạc, đưa tiền bạc tức là kkinh bỉ các viên chức ngạch hành chính và phạm pháp luật nữa... Như vậy, dân sẽ biết các ông liêm, mà các ông cũng có thể tự biết được rằng các ông liêm vậy.

«ĐOẠN TUYỆT» VỚI ÔNG NGUYỄN - TIẾN - LĂNG.

ONG Nguyễn-tiến-Lăng là một nhà văn kiêm phê-bình gia. Nghĩa là ông tự tin như vậy.

Mà làm phê-bình gia, nhiều người bảo ông chỉ có một đức tính: là hay khen, khen từ trên xuống dưới, từ ngoài vào trong.

Gần đây, ông phê-bình Đoạn Tuyệt. Ông chê. Đó là quyền của ông, cũng như cậu bé con đòi kẹo là quyền của nó, không ai nói sao. Tôi chỉ mong lúc ông phê-bình, ông cũng thành thực như cậu bé lúc đòi kẹo mà thôi.

Nhưng ông phê-bình, ngờ đâu lại có người phê-bình ông. Ông Phạm-huy-Thông, trong báo Annam mới, có một bài bênh vực nghệ thuật quyền Đoạn Tuyệt, và chê ông Lăng xưa nay dẫu sách dở cũng cho là hay, mà bây giờ có quyển sách hay, lại cho là dở.

Ông Lăng nói: xã-hội ta đã tiến một cách hoàn toàn hơn là nhiều nhà văn-sĩ hay làm báo đã tưởng; phá hoại có ích gì nếu ta không biết cái mà ta muốn kiến thiết. Ông Lăng ý giả muốn nói đến chúng tôi.

Ông Thông trả lời: ấy thế mà những nhà văn-sĩ ngớ ngẩn ấy đã hoàn cải được xã-hội một cách nhẹ nhàng, êm thấm...

Ông Thông lại bảo: ông Lăng chê Đoạn Tuyệt vì Đoạn Tuyệt dầy dẫy tư tưởng lãng-mạn cuối mùa, nhưng chính truyện tình xưa của ông Lăng dầy dẫy thứ tư tưởng lãng-mạn cuối mùa kia. Thành thử ra ông Lăng đương nghĩ thế này, lại nghĩ trái lại ngay được; ông ta không biết mình nghĩ gì, mình cảm gì nữa; ông ta thật là người mềm mỏng, bạ chỗ nào cũng chui lọt: ở ông thì dài mà ở bầu thì tròn vậy. Vì thế nếu thay đổi ý kiến như con camelon (một thứ tắc kè) thay màu vậy.

Xem đó thì đủ biết ông Lăng cũng hoán cải. Nhưng ông không ra hoán cải xã-hội như chúng tôi. Ông ta hoán cải thân của ông ta, hoán cải con ve sâu hóa ra con tắc kè vậy.

Có thể mới là thiên tài.

Tu Ly

ĐÃ CÓ BẢN ĐÒI MƯ' A GIÓ

ĂN MÀY THÁNH

HUẾ cư trú dân Hanoi đã bỏ. Nhưng lỗ hồng của công quỹ thành phố chưa lấp, thế nào rồi cũng phải mời vài con chim Tinh-vệ về làm việc.

Vậy, ngay từ bây giờ, ta đã có thể tìm họ nhà đương cục một lũ chim Tinh-vệ: ấy là bọn ăn mày thánh, bọn « bà đồng ».

Bọn này đã có lần được thành phố đề ý đến. Hội đồng thành phố đã có lần tỏ mò muốn biết họ thành tâm với thánh hay là họ thành tâm với họ.

Họ nghe đồn nha đốc lý sắp sửa cấm họ không được ăn vận sắc sỡ, rồi nhẩy cõn để ghẹo thánh, họ bèn bỏ ra: mỗi người một vài đồng góp tiền lại để làm đơn kêu... Họ viện lẽ rằng họ theo một tôn giáo oai nghiêm, cấm họ nhẩy là cất mất quyền tự do về tôn giáo của họ, một sự tự do đáng yêu đáng quý.

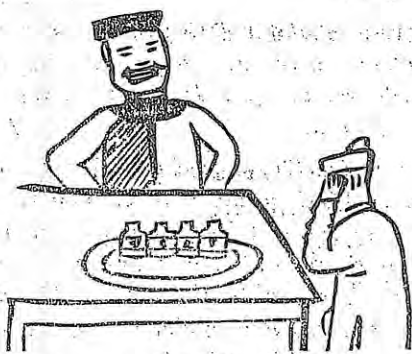
Kỳ thực, họ sợ mất một số đồng con công đệ tử đem lại dâng cho họ những tờ giấy bạc đáng yêu đáng quý.

Cái tôn giáo oai nghiêm của họ, ai cũng biết, nó cũng oai nghiêm lắm. Nó bắt đầu có, từ lúc có một người dân phải con dao phay hay cái binh vôi. Người ấy vì yếu bóng vía, hóa sợ hãi, nghĩ thầm rằng không biết mình vô ý phạm đến một ông thần, một con ma hay một cái binh vôi, một con dao phay thường. Nếu những vật ấy tìm thấy ở những nơi u-uất, tối tăm, ở dưới gốc một cây si hay một cây đa lớn, thì thật đích rồi: chính là linh hồn bà cô hay ông mãnh. Bèn làm lễ tạ, lập một cái miếu con con bằng gỗ tạp, sảng, chiều thấp mấy nên hương nghi ngút: một ông thánh ra đời.

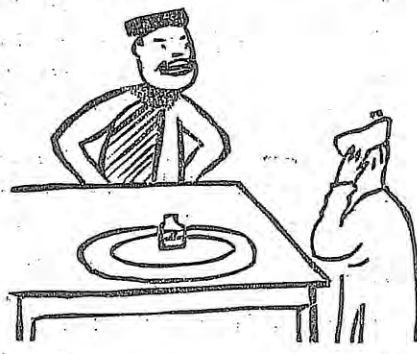
Rồi, dần dà, người đến lễ càng đông, của dứt cho, thánh càng nhiều. Con công đệ tử đem vài hào, một đồng đến cúng, mong nhờ thánh phù hộ cho được phát tài, được khỏe mạnh, có biết đầu phát tài nhất, khỏe mạnh nhất, chính là người đã chưng cái miếu ấy: bà đồng.

Nào chỉ có thế mà thôi. Đủ tiền xây miếu rồi, tất nạn đồng bóng ra đời. Nào nhẩy nhót, mùa hát, các cô, các bà lên đồng trông có vẻ mỹ thuật lắm, cái mỹ thuật ngày thơ của đám trẻ vô tri. Bao nhiêu của đem khuôn đến cho thánh soi, mà thánh, phần nhiều chính là bà đồng vậy.

Rồi bà đồng bắt thành làm đủ nghề: làm ông lang chữa đủ bách bệnh bằng tàn hương nước thải như hiệu Bích-

— Băm gọi là lễ bạc tâm thành.
— Tâm anh thành nhưng lễ không được bạc.

— Băm gọi là lễ bạc tâm thành.
— Tâm anh thành nhưng lễ vẫn chưa được bạc.

—À, anh này cũng khá thông minh.
Lần này mới thật tâm thành mà lễ bạc. Tôi nhận cho.

CH. MAU'S

BẢN ĐẠI HẠ GIÁ CUỐI MÙA

Vi, không muốn sang năm, hàng cũ còn đọng lại, mục đích để hiệu CH. MAU'S lúc nào cũng có hàng mới; mỗi năm đến ngày 15 Décembre - 15 Janvier,

hiệu DAN-MOI không nhận may nữa chỉ riêng bán tissus, bán theo từng coupon 2^m60 - 2^m70 - 2^m80 và 3^m00 có nhiều coupons 1^m50 - 2^m00 để may cho trẻ con. Mua hàng ở DAN-MOI hay ở hiệu CH. MAU'S sẽ chỉ tính 10\$00 façon thời. — BẮN NHƯ BIỂU KHÔNG

hạnh được phòng chữa bằng đất; làm chủ sông bạc; có khi lại làm cả nghề chữa thỏ nữa. Bao nhiêu sự xấu xa, dễ tiện, họ đều bắt ông thành của họ muối mồi mà làm, ông thành mà họ khoe là thiêng lắm, ai bán bỏ là bị vật chết tươi ngay. Họ chỉ quên rằng nếu có thiêng thật, thì họ đã bị vật từ lâu.

Không thể để bọn buôn thần bán thánh, nhân sự mê tin của dân ngu mà lừa đảo lấy tiền làm giàu mãi được!

Cái nghề của họ đã là một nghề có lãi, tất phải đánh thuế.

Quý thành phố hao hụt vài vạn bạc nên bắt họ chung nhau mà lấp cái lỗ hồng ấy đi.

Có như thế, họa may các ông thánh mới được yên thân chút đỉnh.

TỨ LY

— Bỏ cho con đ cái với
— Mày đi chỉ quần chân chứ biết cái gì?
— Nhưng con có mồi... Con có đầy một bụng run.

“NU’A CHU’NG XUAN”

(TẠI NHÀ HÁT TÂY HANOI)

Ở ngôi viết mấy hàng này nói truyện với độc-giả ngay trong phòng khiêu vũ nhà Hát Tây. Người ta mới diễn « Nửa Chừng Xuân » xong, một phần công chúng bằng lòng đang bước, đang nhảy, đang quay theo điệu dân. Các « tài tử » ở phòng bên đang nâng cốc « uống mừng » nhau. Những cảm tưởng trong đầu tôi về buổi diễn kịch còn đậm, còn tươi. Tôi không muốn để cho nó phai mất.

Cái cảm tưởng rõ rệt nhất sau khi hạ màn hồi cuối cùng là: trong khoảng ba giờ đồng hồ trên sân khấu người ta dựng một cuốn tiểu thuyết « Nửa chừng xuân » thực lớn.

Nhà soạn kịch là một tay huyền-bi cực lần lần đổ hết trang nọ đến trang kia.

Cho nên những cảnh, những tình, những ời nói trong truyện của Khải-Hưng nhất nhất thấy nhắc lại rất đúng.

Đem « Nửa chừng xuân » lên sân khấu, nhà soạn kịch chỉ phải làm cái công việc của một người đem những chầu cây cảnh ở nơi này bày sang nơi khác, cách dàn xếp theo từng li từng tí không hề đổi thay.

Có thể thôi. Công việc thực dễ dàng. Cái tài của kịch giả chỉ là ở công khuôn vác.

Tuy thế—mà cũng vì thế—nhà soạn kịch không « phân » tác giả Nửa chừng xuân ở một đoạn nào.

Cả những người sắm các vai cũng vậy. Cũng như soạn giả, các vai kịch nhất nhất y theo các cử chỉ đã tả trong tiểu thuyết và tả ra rằng nếu họ thực chưa có tài hẳn, ít ra họ cũng đóng kịch một cách sôi sảng, hết lòng.

Đây tôi xin nói đến từng vai, nói một tách rất công bằng, vì tôi biết rằng các « tài tử » trong ban Nguyễn-xuân-Phúc đều muốn mỗi ngày một tiến và sẵn lòng nghe lời chân thực.

Vai cậu Lộc, đáng khen, vì thuộc vở. Ông Nguyễn-xuân-Phúc sắm vai này. Ông nói rất chơn chũ, hoạt bát, không một chỗ nào ngưng, không một chữ nào vấp. Ông huộc những lời ông phải nói và thuộc cả

lời người khác. Nhưng đó có lẽ chưa thể gọi được là có tài. Sắm vai tức là hiểu tâm trạng, linh-linh của vai kịch, là diễn tả cho người ta cảm thấy tâm-tình đó; nói tóm lại là sáng tác (créer), theo lối nói của người Tây.

Đây ông Phúc chỉ nói thôi, chỉ đối đáp thôi. Những đoạn nùng nân nhất, ông lại thân-nhiên. Cái câu chua xót, oán giận mà Lộc thốt ra những lúc đau-dớn: « Tôi là một người đáng khinh. Tôi là một người khốn-nạn », ông bình tĩnh nói như người bảo: « Cho tôi mua một xu lạc rang ».

Kể đối với nhiều tài-tử khác, ông cũng có nhiều chỗ tài-khéo hơn, nhưng tôi mong ông nên cân-trọng và khe-khắt vì nghệ thuật.

Có lẽ vai chính này cố ý mờ đi để cho vai chính khác sáng rõ. Vai chính khác ấy là cô Mai (Bà Yến-Hồ). Thực là một ngôi sao trong ban kịch Nguyễn-xuân-Phúc.

Vai này đóng rất tự nhiên. Sự nhần-nhục, lòng yêu-thương, chỉ qua-quyết thường diễn ra được trong từng cử-chỉ, từng lời nói, và—đó là một điều hiếm có—trong sự yên-lặng.

Những lúc đối đáp với bà An, mẹ Lộc, ở hai cảnh thứ ba và thứ sáu là những chỗ người ta thấy rõ tài của bà Yến-Hồ. Giọng nói lúc kính-cẩn, lúc lo sợ, lúc kiên hãnh, lúc van lơn, hay lúc tức-giận. Cử chỉ cũng giản-dị và có ý-tử. Dáng điệu lúc nào cũng thích hợp với cảnh và lúc nào cũng đáng yêu.

Cô gái bỏ côi ở nhà quê là một cô xinh-xắn, sắc sảo. Lúc cô thành vợ viên tham-tá Lộc thì là một trang thiếu-nữ mới, hoạt bát, một người tình nhân âu-yếm vượt ve và làm hồi lòng được những người khổ sở nhất đời. Lúc khổ sở thì lại là một người con gái có nết, đảm-đang, khôn-khéo. Rồi đến lúc bỏ Hanoi lên Phú-thọ, yên hưởng cuộc đời lạng lẽ thì cô Mai là một người thiếu-phụ đã từng-trải, đã nếm nhiều sự đau khổ, nhưng vẫn giữ được cái tính vui-vẻ với cái nhan sắc thanh nhã kín-đáo của một người con gái nhà nho.

Có lẽ cô Mai Yến-Hồ cũng còn nhiều khuyết-diểm có thể chữa được, nếu có

luyện tập với một nhà xếp cảnh yêu nghệ thuật và hết lòng. Những đoạn nói rất dài về hồi cuối cùng có lẽ nhiều chỗ còn ngưng, hoặc nhiều câu văn hoa kiêu cách như người đọc văn, nhưng không làm giảm cái cảm-linh của người đi xem đối với người diễn kịch có nhiều hy-vọng ấy.

Vai đàn-bà thứ hai trong Nửa chừng xuân là vai bà An (do bà Lê-Hai đóng) cũng đáng khen. Chững chạc, đài các, khôn-khéo, cay nghiệt với những người vượt ra ngoài vòng lễ giáo, rõ ra một người đàn bà cổ chấp của nền-nếp xưa. Vai này cũng với vai cô Mai làm vở kịch nổi nhất.

Cũng nên khen vai ông Hạnh (Nguyễn-dình Chân), người lão bộc trung-thành của cô Mai. Lối đóng kịch của ông Chân đơn-giản và ý nhị. Cử chỉ lạng lẽ, kín đáo, đủ diễn tả một người đầy-tở già mến chủ, chán-thành. Còn giọng nói thì thực là một cái áo đi mượn. Giá ông Hạnh chữa lại cái áo ấy cho vừa rồi hãy mặc thì tự-nhiên hơn.

Các vai phụ như cậu Huy (ông Hoàng-gia-Quế), hàn Thanh (Lê-Hai), họa-sĩ (Trần ngọc-Lâm), đốc Minh (Nguyễn-hữu-Hùng) đều là những vai đáng chú ý cả.

Ông hàn Thanh giá bèo tí nữa và nhái là có vẻ phú-hộ tí nữa thì hoàn toàn.

Họa-sĩ là người không được họa-sĩ mấy tí.

Ông đốc Minh vớt hồ đũa thuốc lá kia đi. Hài hước là gần một đĩa trẻ con ồm ồm với trước một người thiếu-phụ ông muốn « tự linh », là một điều kém về sinh.

Cậu Huy là một cái bóng thoáng qua sân khấu.

Một cái bóng đập tay xuống bàn một cách dữ-dội quá (hồi thứ ba) và suốt nửa thì thành một vai kịch biết nói lý sự (ở hồi thứ sáu).

Vai cậu bé Ái đáng yêu quá. Khó lòng tìm được một tài-tử tí-hon, khéo-khỉnh và nhanh nhẹn hơn.

Tóm lại, cả ban kịch diễn vở « Nửa chừng xuân » tối hôm nay đã hiển công-chúng một tối hát đùng-đần, đáng nhớ lâu. Các « tài tử » cũng như nhà bài-tri Gauthier (mà tôi muốn lạng lạng lời khen rất chân-thành) đã tỏ lòng yêu nghệ-thuật và sự tận tâm, là hai điều đã làm cho họ thấy được kết quả tốt.

BÁO LE CYGNE

Ê thường, một tờ báo ra đời là nhờ báo khác quảng cáo xuống họ.

Báo Le Cygne của hai ông Nguyễn Vỹ và Trương Tửu vì thế mà được Phong-hóa giới thiệu với độc giả.

Đến nay mới biết hai ông nọ không bằng lòng vì Phong-hóa không đăng « Le Cygne » mà đăng « Le Cigne », rồi đoán chừng là Phong-hóa riếu họ mà đăng như vậy...

Không đâu! riếu thì thiếu gì cách riếu mà chặt đuôi chữ « Le Cygne » của ông Nguyễn Vỹ đi. Vậy chúng tôi xin công bố: các ông đuôi dài lắm!

Công bố như vậy hơi chậm đấy, nhưng lỗi ở tự hai ông: nếu hai ông viết thư lại xin cải chính ngay thì đời với sự lễ phép, sự nhã nhặn đó, chúng tôi đã cải chính rồi.

Còn hai ông bảo: Viết « Le C.gne » mà đồ lỗi ở nhà in thì ngày thơ quá. Như vậy, chắc lúc các ông cho in số đầu tờ báo « Le Cygne » hẳn là không bỏ sót hạt đậu độn nào! Như vậy, chắc các ông có thâm ý gì mới dùng những chữ và những câu:

la domaine littéraire

la société annamite atteinte à un degré de culture assez haut...

(Le Cygne).

la révolution dans les esprits et dans les cœurs est consommée (Le Cygne).

Il n'y avait encore jusqu'à ce jour... Aucun danger la menace...

(Nguyễn Vỹ).

...l'écriture chinoise, qui est « une force de stérilisation et d'immobilité » pour prendre l'expression d'Emile Hovelacque, l'étude des préceptes confucéens se repose sur des procédés...

(Trương Tửu).

nous leur inspirerons un souffle nouveau.

Nous leur (notre langue et notre littérature) donnerons une civilisation nouvelle c'est-à-dire une culture nouvelle...

...que l'élite intellectuelle du pays saura gré de nos intentions et de notre volonté.

(Nguyễn Vỹ)

Elle réhabilite l'Élégie factice et monotone parce que dégénérée par les poètes romantiques des anciennes écoles. Văn... Văn...

Hai ông Trương-Tửu và Nguyễn-Vỹ tuyên bố rằng nay mai các ông sẽ ra một tờ báo viết bằng chữ quốc ngữ... Chúng tôi cũng mong như thế lắm, mong các ông sẽ cho biết cái đẹp của văn chương và mẹo của tiếng Annam... cũng như bây giờ các ông cho biết mẹo của tiếng Pháp và cái đẹp của văn chương Pháp.

Lêta

Tứ Ly

ĐANG ĐỜI GÁI NHẢY!

KIP XEM KÈO HẾT...

1*) Tranh « một con cá lội mấy người buồng câu » và ca-rao mới cùng nhiều ảnh đẹp in ở sách Mỹ-nhân đa kể. Có nói cả về lối nhảy dâm nam rất thịnh-hành ở các đền, các phủ (2 cuốn trọn bộ, in đẹp, giấy tốt, 36 trang) giá 0\$06 — 2*) Thơ « Toàn quốc nên nhớ », ở cuối cuốn Sơ-học yếu-lược sử ký văn đáp. Có câu hỏi câu trả từ đầu cuốn đến cuối cuốn, rất dễ học, dễ hiểu, dễ nhớ, sự-tích nước nhà từ đời Hồng-bàng đến đời ta, in đẹp giấy tốt, 50 trang, giá 0\$10 — 3*) Lịch Lê-công-Đắc (xuất bản ngày 16 Décembre 1935) Lịch xé năm 1936. Có ảnh Đồ-Biết Lê-công-Đắc, in nhiều màu rất đẹp, theo lối Âu-Tây. Ai thấy cũng thích nhìn. Có kể qua sự-nghiệp Lê-công-Đắc. Có ngày tây và ngày ta, in rất mỹ-thuật và rõ ràng. Giá 0\$25. Có bán khắp các hàng sách to và tại nhà số 16, phố Sinh-Tửu, Hanoi.

Ở xa xin gửi mandat hoặc tem (con niêm) thêm tiền cước.

Có một không hai

Rừng nhưng là tên riêng mà các quý bà quý cô đã tặng cho Tiệm chính Bombay, 89 hàng Khay Hanoi, tưởng cũng không phải là quá vậy. Hiện đã về rất nhiều; Nhưng Kim cương, nhưng the đủ các màu, nhưng the toàn to, infroissable, bordeaux đủ các màu, thắm nhạt, nhưng Peluche may manteaux và capes, Laine chiné, Laine Longco và đủ các hàng Cẩm, Satin, Đoạn và nhiều hàng lạ nữa.

VAI TRANG CU'OI CO'T

CUỘC ĐIEM BÁO

VĂN HOA CÓ KHÁC

ÔNG Hồ-lê-Phôn ở báo Sao-mai bàn về « một thời bệnh của thiếu niên » một cách văn chương lắm :

— « Ta thử nhắm mắt lại mà tưởng tượng ra con đường : một con đường rộng rãi, bằng phẳng, sạch sẽ từ đầu đến cuối, còn một con thì chật hẹp giữa hai gĩa núi gập ghềnh, đầy những hoa thơm cỏ lạ.

« Đến trước hai con đường ấy, người lữ khách bỡ ngỡ dừng chân lại, mơ mộng một hồi rồi quả quyết bước sang con đường hẹp. Phải, bao giờ chàng lại biết yêu một sự tầm thường buồn tẻ... »

Ta đương không hiểu tại sao người lữ khách đó lại « quả quyết » đi con đường hẹp, mà không đi con đường rộng (nhất là nếu lữ khách lại có ô tô), thì tác giả lại nói :

— « Nhưng trước mắt chàng đã bày ra bao nhiêu cảnh gớm ghê... mấy cái hầm hố mốc xanh đen chắn ngang đường nhỏ muốn hút chàng vào nơi không đáy (!), lại còn những thú dữ, rắn độc nằm ngời khắp nơi... Chàng hoảng sợ... »

Sợ là phải. Vì có những cái hố không đáy, lại có rắn ngời đợi chờ thì đến thánh cũng phải sợ. Nhưng vẫn không hiểu sao cái anh lữ khách gần ấy lại chọn con đường gớm ghê đó.

Hình như tác giả đã dụ dọa ta rồi nên ông giảng :

— « Con đường rộng là cái đời thực tế của mọi người, con đường hiểm trở là cái đời tiêu thuyết, chàng lữ khách là một thiếu niên hay mơ mộng hào huyền... »

À ra như thế ! Thật là những hình ảnh văn hoa hết sức của nhà văn sĩ mới nghĩ ra. Nhưng vẫn có một điều mà ta không hiểu : nếu cái đời thực tế của mọi người, nghĩa là của anh lữ khách đó, như một con đường rộng rãi, bằng phẳng, và sạch sẽ từ đầu đến cuối như một con đường giải nhựa, thì anh ta còn chui vào con đường hẹp làm quái gì nữa ? (Nhất là nếu anh ta lại có ô tô) ? ?

Thôi, chính tác giả đã mơ mộng và đi nhầm đường mất rồi.

ĐỪNG MƠ HỒ

Ở Bắc Ninh tuần báo, ông Tô-Viêm bàn về vấn đề kinh tế và quả quyết rằng :

— « Giờ này không phải là lúc ta mơ hồ về kiếp sống của ta. Ta phải rõ tại sao ta sống được cũng như tại sao vũ trụ này thành lập được ! »

Ta không có quyền nói : « ta sống được là vì đã có người ban phước cho ta cũng như vũ trụ này có được là do một người làm ra... »

Phải lắm, ta không thể nói như thế được, vì cái lẽ rất giản dị là nói như thế không đúng. Tôi cũng đồng ý với ông Tô-Viêm về chỗ đó. Nhưng tôi mong chờ và tò mò muốn biết ông cho vũ trụ thành lập được là tại làm sao. Ông trả lời :

— « Ta sống được là vì cơm, áo và nhà. Kiếm ra và làm được những cái ấy là do sức lao động của ta... »

Thế thôi ! Còn vũ trụ tại sao mà thành lập được, và sự biết ấy ta « cần phải rõ, không thể mơ hồ được » thì không thấy ông nói đến nữa !

Nhưng cũng được cái là có nhờ ông, ta mới biết rằng ta sống vì cơm áo ! !

MỘT SỰ LẠ

Ông Văn-Tủy ở Tiếng Dân nghiên cứu về lối văn « giản kinh » đời xưa, một lối « văn ngắn, ý dài » mà ông cho là gọn, và cứng. Rồi ông thí dụ một sự « bao quát » của lối văn ấy :

Sở-tương-Vương bảo bọn Tống-ngọc, Cảnh-sai, phú cái « lớn » Tống-ngọc phú :

— Đất làm xe, trời làm lọng, dương cung chỉ Phù tàng, gương dài chống ngoài trời.

Nói lớn thì lớn đến thế là cùng !

Vua Cảnh-công nước Tề bảo Yên-tử hình trạng cái « nhỏ », Yên-tử nói :

Ở miền Đông-hải có loài sâu gọi là « tiêu minh » làm ổ trên lông mày con muỗi, có khi đánh nhau đổ máu chết cả hàng ức hàng vạn, mà con muỗi không biết.

Nói « nhỏ » đến thế là cùng ! dấu cho ngày nay các nhà khoa học dùng kính hiển vi phát kiến ra nhiều thứ vi trùng hết sức nhỏ, cũng nhỏ đến thế thôi.

Có lẽ ông Văn-tủy nói đúng. Nhưng điều mà ông không giải cho ta biết, là ngày xưa chưa có kính hiển vi, Yên-tử làm thế quái nào biết được ở trên lông mày con muỗi có ổ con tiêu minh, và những con ấy đánh nhau đổ máu chết hàng vạn ?

Thạch-Lam

CẢI CHÍNH

Trong bài « Thơ mới ý mới » số trước : bẻ dằng dai xin đọc là : kẻ dằng dai.

— Nếu ông không cẩn thận thì thế nào cũng mất cấp.
— Cố nhiên, nếu không cẩn thận thì mất là đáng lắm.

TIN TỨC MÌNH

Số Loa

Ông Phạm-văn Kỳ đã ba lần có thơ đăng ở Loa. Lần nào ông cũng nói đến cái cối xay của ông (tức là cái nhà của ông). Nào: Và, ở trên chỗ cối xay rất hẻo lánh

Đi với cái cối xay của tôi bé nhỏ

Tươi thì vị vào cối xay tôi phẳng phất.

Chắc ai cũng biết câu của trẻ con : oản tù tì, cái gì cái này, cối xay ông cụ. Cho nên bây giờ cứ mỗi lần giờ đến tờ Loa là ai cũng buột miệng :

— Oản tù tì, cái gì cái này, cối xay ông Phạm-văn-Kỳ.

Oản tù tì, rồi giờ báo ra là y như thấy cối xay.

Lại số Loa

Mấy lời quảng cáo đăng ở Loa số 95 : Muốn tìm một người bạn có thể xuất bản các tiểu thuyết của tôi đã đăng trong Loa-Viết thư hoặc tìm M. Lan Khai.

Ông Lan Khai tự giới thiệu mình với các nhà xuất bản chứ không đợi họ đến tìm mình, ông không tin câu « hữu xạ tự nhiên hương » và không muốn làm cây lan mọc trong hang tối.

Tôi cũng xin bắt chước ông Lan Khai :

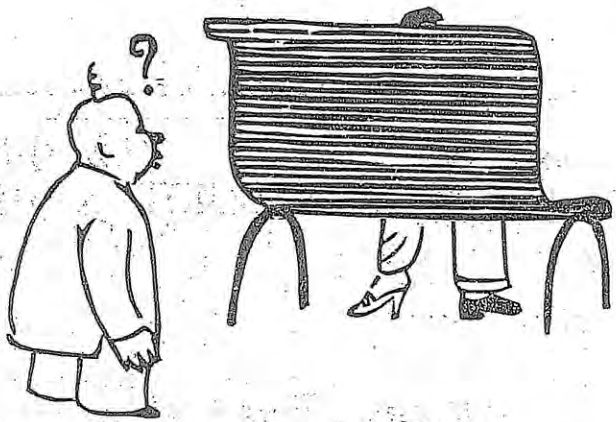
— Tôi có tài trị dân, nước nào cần một ông thủ tướng thì viết thư lại thương lượng Việt mau, sợ để chậm lòi hết cả tài.

Của bang Bành

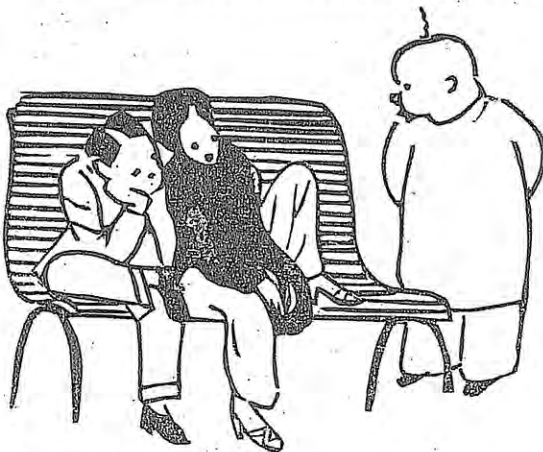
Trong Phong-hóa có bức tranh bảo lòi kiếp trước là cái đèn điện. Vậy có lời cải chính : « Kiếp trước và cả kiếp này nữa bao giờ tôi cũng chỉ là cái đèn trời ».

Nhật Linh

ĐÃ CÓ BẢN ĐỜI MƯA GIÓ

— Quái lạ ! một chân đi giầy đàn bà, một chân đi giầy đàn ông. Người này muốn chừng ái nam, ái nữ.

HANOI BÁO

(NHÀ IN LÊ-CƯỜNG MỚI ĐƯỢC PHÉP XUẤT BẢN)

Tạm ra tuần-lễ 1 kỳ vào ngày thứ tư, dày 32 trang, in-giấy láng chữ rõ, có mỹ-thuật. Ngoài những bài nghị luận và thời sự, lại có nhiều tranh vẽ đẹp. Có hai tiểu-thuyết dài (mỗi chuyện mỗi kỳ 8 trang có thể lấy riêng ra đóng thành sách được) có nhiều chuyện ngắn; có thi, ca của các nhà văn có tiếng. Ai đọc cũng ham mê vui thích mà không có hại.

1er Janvier 1936 ra số đầu

Mỗi số 0\$03, Một năm 1\$30, Sáu tháng 0\$70

Từ nay cho đến 15 Décembre 1935 là cùng, ai cắt cái phiếu dưới đây điền địa-chỉ vào, đưa lại nhà in Lê-Cường 88 Route de Hué Hanoi, báo ra số 1 sẽ gửi biếu tận nhà. Có số báo biếu sẽ được dự cuộc rút thăm : Giải đặc-biệt được 10\$00, với 1 năm báo. 50 giải được 1 năm báo. 100 giải được nửa năm báo. Ai nhận mua năm ngay từ bây giờ, sau khi báo ra hai tháng, mới phải trả tiền và cũng được dự cuộc rút thăm

Báo Hanoi rất hoan nghênh những bài luận thuyết giản-dị thiết thực đến dân sinh cùng những đoán-thiên, trường-thiên tiểu thuyết văn chương mới mẻ, có tính cách bình dân. Bài nào đăng được, xin biếu tiền nhuận bút rất xứng đáng.

Mua năm xin cắt phiếu này gửi về nhà báo

M. le Directeur du Hanoi Bao

88, Route de Hué — Hanoi, Tél 755 Theo địa-chỉ dưới đây, gửi cho tôi mua một năm báo HANOI từ số 1 và được dự cuộc rút thăm

M

Lấy 1 số báo biếu xin cắt phiếu này gửi về nhà báo

M. le Directeur du Hanoi Bao

88, Route de Hué — Hanoi, Tél. 755 Theo địa-chỉ dưới đây, gửi cho tôi 1 số báo HANOI được dự cuộc rút thăm

M

MAY CHO LŨ ẼN MÀY

Phiên tòa ngày hôm nay như để rành rành riêng cho các thầy đội phú-lit bị đánh hoặc bị chửi vì nghĩa vụ. Nhưng chưa đến nỗi như quân Á cự nhau với quân Ý ở miền đông phi, bị chết vì nghĩa vụ.

Hoàng-quang-Phúc là một trong đám người để mich lòng các thầy đội phú-lit. Phúc là một người tài xế cũng như trăm nghìn người tài xế khác, bộ dạng mạnh bạo, nét mặt gân guốc dưới chiếc mũ cát-két màu vàng bần.

Phúc. — Hôm ấy tôi chạy xe ở phố Mới, bỗng thấy một người đi nghênh ngang giữa đường, bóp còi thế nào cũng không chạy (túm tím cười), tôi biết đâu làm đội xếp lại có cái quyền đặc biệt ấy.

Thầy đội Chiêu làm chứng, bước ra nói

— Nhưng tôi có đi giữa đường đâu Tôi đi bắt ăn mày điếu về đến đây, thì tên Phúc bóp còi. Tôi tránh ngay, nhưng hấn cứ sừng sộ...

Phúc. — Tránh thì tôi còn sừng sộ làm cóc gì. Tôi bảo, lại còn soen soen cái răng chết cũng không cần

TRẠNG SỰ (của Phúc). — Quan tòa nên cho hầy đội Chiêu đầu quân bên Đông-phi thôi. Nhưng thầy ấy thích chết thì thiếu gì cách: nhẩy xuống hồ Hoàn kiếm chẳng hạn. Như vậy sẽ không liên-lụy đến người khác. Thầy ấy thích chết, nhưng Phúc lại không vì cái chết của thầy ấy mà ngồi nhà pha chơi. Vậy là lỗi ở thầy ấy, tòa tha cho Phúc là phải lắm.

ÔNG CHÁNH ÁN (hỏi Chiêu) — Hôm đó anh có ăn bận quần áo đội xếp không?

CHIÊU. — Bầm không Con ăn mặc thường phục, vì sợ ăn mày trông thấy nó lẩn.

Kết quả: lũ ăn mày nó cũng lẩn đượ: trong khi thầy bị bác tài đẩy vò, mà bác tài cũng lẩn ra ngoài vòng tội lỗi; tòa tha bác vì không đủ chứng cứ.

Bác bước ra, ung dung; thầy Chiêu nhìn theo bằng con mắt giận dữ như muốn bảo nhỏ: lần sau mắc vào tay ông thì phải biết..

Một người khác để mich lòng các thầy đội là Nguyễn-văn-Xa Hôm ấy, Xa đứng ở chợ hàng hoa phố Tràng tiền, thấy có người muốn lên xe, bèn gọi cu ly xe lại Tâm lòng thương người ấy làm méch lòng thầy đội phú-lit Trọng Thầy mắng, y bèn bảo thầy là chó sấn... Vì thế, nên y được cái hân hạnh ra trước tòa.

ÔNG CHÁNH ÁN (hỏi Trọng) — Anh ăn mặc quần áo đội xếp chứ?

TRỌNG. — Vâng.

Còn nói gì nữa: Xa có lỗi rồi. Nhưng tòa cảm vì Xa thương người, nên thương anh ta mà chỉ phạt có 3 quan tiền tây.

Xa bước ra, ung dung, thầy phú-lit Trọng cũng bước ra, ung dung: ý giả hai người đều tự cho là làm đủ nghĩa-vụ cả Xa.

Tu Ly

HỦY BẢNG

TÌNH ZF — Tôi định tâm dùng hai chữ không có trong hai mươi năm chữ cái quốc ngữ, vì nếu viết A-B, hay C-H, hay T-B, hay N-Đ., hay H-P, hay X-Y nữa, tôi lại sợ trùng với tên một lĩnh của nước Annam ta. Mà câu truyện tôi sắp thuật đây, thì ở tỉnh nào cũng có thể xảy ra được. Tôi không nói đã một hay nhiều lần xảy ra rồi.

Tỉnh lỵ ZF bỗng nào động về một cuốn tiểu thuyết mới ra đời. Kể thì một việc nhỏ mọn đến đâu xảy ra cũng đủ làm cho nhân dân ZF nào động được: Hoặc việc mất trộm của nhà bà phán R..., hoặc việc hai bà tham canh-nông và lục-lộ nói khích bác nhau trong một bàn tổ tôm, hoặc việc hai bà gi đó mua tranh nhau một mớ rau ngon ở ngoài chợ. Những câu truyện ấy chạy, nhẩy rất mau từ mồm chị ở gái đến tai bà chủ nhà, từ mồm bà chủ nhà đến tai bằng hữu, rồi chỉ trong khoảng vài giờ đồng hồ bay quanh mười vòng thành phố và bay lan man về các vùng lân cận.

Thế mà lần này việc xảy ra không phải là một việc nhỏ mọn như thế, mà lại là một cuốn tiểu thuyết hài hước, trong đó tác giả đùa bỡn, chế riếu, nhạo báng hết thảy các hạng người hơi có chút danh vọng trong tỉnh lỵ ZF. Nào ông tham J.. có cái mặt bánh đúc rõ chẳng rõ chịt như cái dích tròn tập bần của binh lính, nào bà ký X... hay chữ chông như chữ đưa ăn đưa ở, nào lão hàn T... keo củi, ăn chẳng dám ăn, tiêu chẳng dám tiêu, nhưng có một cậu con tòng học ở Hanoi diện hết sức, mà dốt hết chỗ nói, vắn vắn, vắn vắn. Hình như chẳng một nhân vật nào ở tỉnh ZF là không có hân-hạnh được

tác giả quen biết thân mật, thiết tha.

Nhưng riêng Hoàng-Hoàng, phóng viên của báo «Thiên-đường» được tác giả nói đến một cách thân mật, thiết tha hơn hết. Tác giả tả chàng rất rành mạch, rạch ròi trong mười mấy trang giấy, từ cái hình thù tiêu tụy, cho chí cái tâm hồn đề tiện, vẽ rõ ra như chụp ảnh cái cặp mắt cá rói sau đôi kính cận-thị, cái bờm tóc rử xuống trán như cái bờm ngựa, cái mặt phèn phẹt quét phấn, cặp môi dày đỏ loét son hồng. Tác giả không quên cả cái mũi tẹt và hai tai nhỏ sủi tựa tai bù rù. Còn về y phục, trời ơi, còn thể lỗ lã hơn được nữa, tuy bác phóng viên vẫn tự hào là mặc đúng hết một nhà văn hào, thì bà.

Về tình tình tư tưởng, thì người bị tả trong truyện dẫu hiền lành, dẫu nhân nhục đến bực nào mà đọc qua đoạn văn nói về mình cũng phải «nổi dóa», phát khùng. Thôi thì tác giả tặng chàng đủ mọi tật xấu, đủ những điều lỗ lã, mọi rợ. Trong những tật xấu ấy, có hai tật, phóng viên không thể tha thứ được, tuy nhẹ nhất: tật tự viết bài nói tốt mình, và tật ký dấu tên nói xấu, hủ nhục kẻ khác...

Tiểu thuyết nhan đề «Nhỏ nhen» ấy vừa xuất đầu lộ diện được một tuần lễ thì hầu khắp tỉnh lỵ ZF, và cả ở vùng dân quê tỉnh ấy nữa, đâu đâu cũng thấy có một cuốn. Rồi họ bàn tán đến nó, họ khen, chê nó, họ gửi bài phê-bình nó về đủ các báo chí.

Trong khi ấy thì tiểu thuyết «Nhỏ nhen» bán chạy như mở tôm tươi. Riêng một lĩnh ZF, đã tiêu thụ hết hai ngàn rồi.

... Nhưng phóng viên Hoàng-

Hoàng của báo Thiên-đường chẳng chịu để cho nó được yên thân... Chàng để đơn tại tòa án kiện nó và tác giả của nó về tội hủy báng...

Và chàng được kiện, vì chứng cứ hủy báng đã rành rành kia, tác giả còn cãi sao cho trôi, tuy tác giả có mượn thầy cãi. Không kể cái hình thù, cái diện mạo tả đúng như chụp ảnh, tác giả còn đặt tên cho nhân vật của mình là «Bạch-Bạch, phóng viên báo Địa-ngục». Mà tòa án cho rằng Hoàng-hoàng với Bạch-bạch, Địa ngục với Thiên đường cùng là một.

Tác giả tiểu thuyết «Nhỏ nhen» phải đền cho Hoàng Hoàng một đồng bạc danh giá, phải chịu án phi độ ba chục bạc, và trả tiền trạng sư chừng bảy chục bạc, tất cả tổn mất khoảng một trăm. Ấy là chưa kể tiền thuê đăng bản án hủy báng trên ba tờ báo chí lớn nhất ở Hà thành.

Nhưng tiểu thuyết của chàng đã in đến nghìn thứ chín, lãi vào độ gần ba nghìn bạc. Riêng tác giả được hưởng nghìn rưởi, còn nghìn rưởi kia về phần... Hoàng-Hoàng, người đồng đảng đã tự hy sinh để cùng chia lời với tác giả.

Khai Hưng

NHÀ XUẤT BẢN ĐỜI NAY

ĐÃ CÓ BÁN

ĐỜI MƯA GIÓ

của KHAI-HUNG và NHẬT-LINH sách dày 230 trang Giá bán 0\$1.0

Hồn bướm mơ tiên	hết
Nửa chừng xuân	»
Anh phải sống	»
Gánh hàng hoa	»
Đoạn Tuyệt	»
Cạm bẫy người	0\$45
Vàng và máu	0.45
Giòng nước ngược	0.50
Tiếng suối reo	0.40

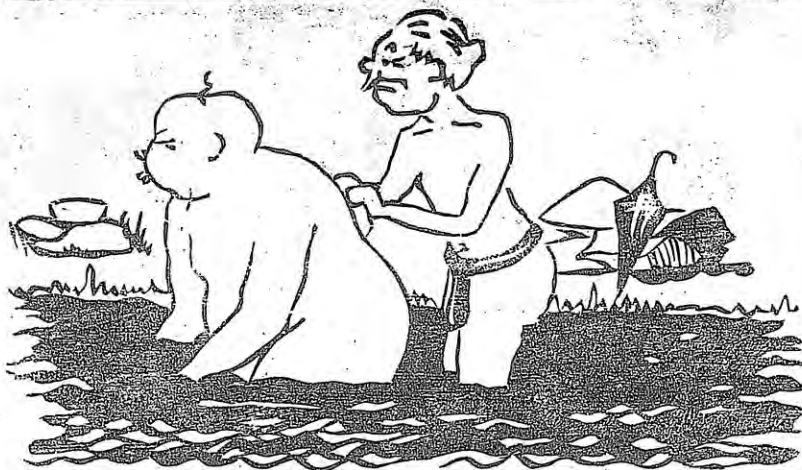
ĐƯƠNG IN

Đoạn Tuyệt
Nửa chừng xuân
Hồn bướm mơ tiên
Gánh hàng hoa

CE QU'UN ANNAMITE A OSÉ :

Attaquer en téméraire un ouvrage couronné par l'Académie française

Pour le combattre ? Pour le soutenir ? Lisez «Sommes-nous des Napoléon d'énergie» Œuvre d'analyse psychologique par Van Bach. Prix 0\$60, frais de port 0\$10 en sus. Ecr. M. Dang Duc Thai Instituteur Bac-ninh - Tonkin.

L. T. — Bác Xá đã mấy năm không tắm rồi ?
X. X. — Sáu năm.
L. T. — Thế bác còn kém tôi, tôi hơn bác bốn năm.

Đau Da Dậy. Phòng tích

Giá trước 0\$40 — bây giờ 0\$30

Ăn chậm tiêu, đầy hơi, hay ợ, vàng da, vàng mắt, đau dạ dày, đau bụng, tức ngực, đau lưng là vì làm ăn lao lực, lo nghĩ quá đả, ăn no ngủ ngay, phòng dục quá độ, lam sơn chướng khí, uống đều khỏi hết, hay nhất Đông-pháp bây giờ.

Bỏ thận giải độc trừ căn

Giá trước 1\$20 — bây giờ 1\$00

Gi độc bệnh hoa liễu còn lại, hoặc vào thận hay vào máu làm cho nhức xương, rất gán, ù tai, hoa mắt, đi tiểu vẩn đục, nhẹ 4 hộp, nặng 6, 7 hộp, khỏi hẳn. Mới phải ra mủ ra máu buốt, rức, uống thuốc số 19 giá 0\$50 một ve, đỡ lập tức, nhẹ 4, 5 ve, nặng 7, 8 ve sẽ khỏi chắc chắn. Không hại sinh dục.

KIM-HUNG ĐƯỢC-PHÒNG
81, Route de Huế HANOI

Hôtel de la Paix Hanoi

ĐÔI CHỦ MỚI

Ông Ch. Guillot xin có lời kính cáo để các quan, các nhà thượng-lưu Việt-Nam và các quý khách biết rằng bây giờ ông đứng chủ-trương :

Hôtel de la Paix Hanoi

ông sẽ hết sức ra công chính đốn lại cho được vừa lòng quý khách. — Tiếp khách rất lịch sự, có phòng riêng, sạch sẽ cần thận. Rượu ngon bếp khéo, nhận đặt tiệc từ 2\$. cho thuê phòng, giá đặc biệt từ 1\$50, cơm thường 1\$20

VUI CƯỜI

Cửa Hữu, Thanh-hóa
Mặt cửa mướp đàng

Làng B... đi bán thuốc rong, may bán cho vợ xã Biên được hai hào thuốc đau bụng kinh niên. Được tiền, làng B mừng rỡ, bỏ vào túi rảo bước đi thẳng.

Xã Biên bàn với vợ: Tá phải lập mưu dọa lão lang để hẳn sợ không dám lại đòi tiền, rồi anh vác gậy đuổi theo làng B.

— Lão lang bậm kia, dừng lại tôi mượn dĩa, mời ông trở lại ngay lập tức, ông bán thuốc độc hay sao mà mẹ nó nhà tôi uống vào nằm đờ cả người ra!

Làng B sợ run lập cập, phải thú thực:

— Bà ấy ngộ cầm thế nào đấy, chứ thuốc của tôi chỉ làm bằng khoai khô với cơm nguội rang lên rồi tán nhỏ, chẳng có gì độc cả, ông tha cho.

— Vậy kinh ông đi cho sớm, hào của tôi chỉ là một hào bằng-chì.

Cửa C.V.Chyêu's, Phú-lý

1. Giống có vú

Giờ cách tri, thầy gọi Sửu lên hỏi:

— Cua thuộc về loài gì?

— Thưa thầy, loài có vú ạ.

— ???

— Nó có vú nên phải đeo yếm để che ạ.

2. Như cái ngày hôm nay đây á...

Trong rạp cải lương. Trên sân khấu, Tư Vui nói lời:

— Than ôi!... Như cái ngày hôm nay đây á...!

Đến đó, bỗng quên tịt mắt. Nhanh trí, Tư Vui liền đưa tay lên bóp trán, để che mắt liếc vào buồng trò câu cứu.

Mãi không thấy ai nhắc, Tư Vui phải lấy lại:

—... Như cái ngày hôm nay đây á...!

Rồi lại vờ bóp trán, đưa mắt. Vẫn chẳng nhớ được ai!

Tư Vui tức quá, rần nước mắt, đập tay, chau mày, chép miệng than:

— Than ôi!... Như cái ngày hôm nay đây á...! Cơ sự đã sui ra nhường này..., ta biết nói làm sao choặng nữa...?!!! Ở thời, thời cũng đành ngậm miệng chờ cho rồi...!

Đến đây, nước mắt tuôn ra rần rụa, gục xuống bàn.

Công chúng vỗ tay khen kếp giỏi, đóng như thực.

Cửa T. T. Tinh, Huế

Đễ lắm

Trong rạp xiếc, ông chủ đang làm trò với bầy cạp. Sau mấy lớp sai hồ nhẩy qua vòng lửa, ông chủ lấy một viên đường đưa cho cho một con hổ rất lớn, và ra hiệu cho nó ăn. Con ác thú nhè nhẹ đến gần rồi nhẹ nhàng ngậm lấy viên đường một cách dịu dàng, làm cho ai nấy cũng phải vỗ tay khen ngợi.

Trong đám đông, bỗng có một người đứng dậy la to lên rằng:

— Đễ lắm! Đễ lắm! Ai làm cũng được!

ÔNG CHỦ RÁP XIẾC (bức mình xây lại gắt) — Nếu để thì ông thử vào làm có được không?

NGƯỜI ĐI XEM — Được lắm, tôi ngâm viên đường còn nhẹ nhàng hơn con hổ nhiều.

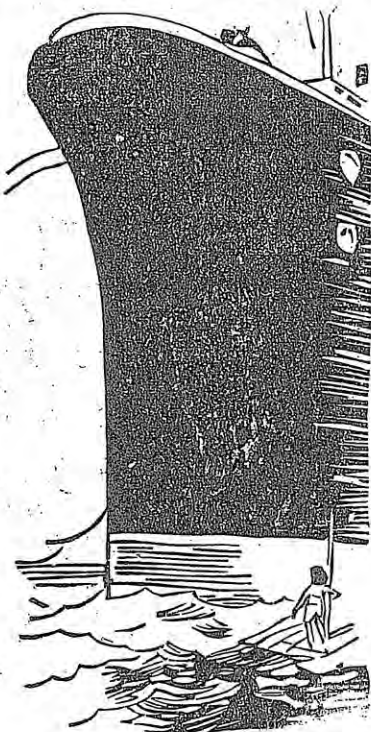
Cửa B. Kế Huệ

Dư một...

Bác xã thấy chồng say sưa mãi, mời vô đầu, gãi tai, nghĩ ra một kế rất riệu. Sau khi thấy chồng đã tỉnh cơn say, bác hoảng hốt chỉ vào đồng ruộng heo mà bảo chồng rằng:

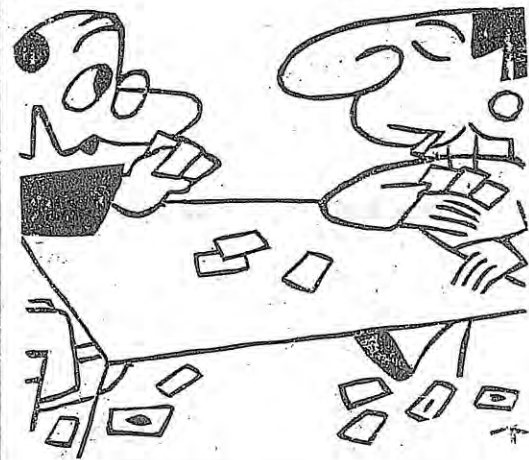
— Thấy mày làm tôi lo quá! Trong

Nụ cười nước ngoài

— Bà dợi đấy một tí, để chúng tôi ném thang.
— Nhân thế các ông ném dùm cho một hộp phẩn.

(RIC ET RAC)

— Tao có ba xi!
— Thế mày được. Tao chỉ có hai xi thôi.

(LE RIRE)

lúc thầy mày say, thầy mày mửa ra cả ruột, thế mà vẫn... không biết. Từ rày không nên uống rượu nữa.

CHỒNG. — Me cái đi không phải lo. Trong con người ta cả thầy là ngũ tạng, nay tôi mửa ra hết một, còn lại tứ tạng, Ngày xưa ông « Tam-tạng » còn sống được, nữa là.

THỀ LỆ THI VUI CƯỜI VÀ THI TRANH KHÔI HẢI

Mỗi bài không được quá 30 dòng

Tranh vẽ to nhỏ tùy ý

a) về vui cười: Giải nhất: các thứ sách đáng giá 3\$00 — Giải nhì các thứ sách đáng giá 2\$00

b) về tranh khôi hải: Giải nhất các thứ sách đáng giá 3\$00 — Giải nhì các thứ sách đáng giá 2\$00

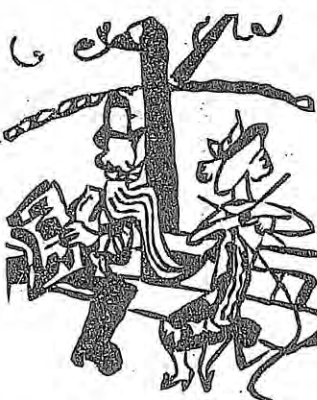
— Súng chưa lắp đạn, thế đạn đâu?
— Đạn tao giữ đây.

(KOELNISCHE)

— Mình không ngờ đầu cái xe của mình hôm nay lên rốc cừ thế

(LUSTIGE BLAETTER)

— Thưa bà, tôi muốn nói để bà biết rằng từ nay đến giờ bà đàn áo bằng râu tôi.

(AFTENPOSTEN)

TÓM

BỊ CHẾT ĐẦU TIÊN VÌ CỐT MÌN

CHẮC nhiều bạn chưa rõ, khi cốt mìn mới ra đời, vật gì đã bị tàn phá hoặc người nào đã bị hại đầu tiên? Ấy chỉ là một con chó, con chó khôn nạn kia đã tảo bạo mang « thí nghiệm » nó một cách rất lý kỳ.

Hôm ấy ở Pembrey (Anh cát lợi) có cuộc hội-đồng rất quan trọng của các nhà thông thái. Muốn rõ sức mạnh của cốt mìn, các ông định ném một viên cốt mìn xuống cái ao gần đấy để đo sức nước bị lay chuyển.

Nhưng khi một ông ném cốt mìn xuống ao thì một con chó, tưởng là một trò đùa như mọi khi liền nhẩy theo, đớp được viên cốt mìn, ngấu trông mồm mang về chân chủ, tỏ vẻ đắc thắng. Ai nấy đều hoảng hồn, toản loạn chạy mỗi người một ngã khắp trong vườn.

Còn con chó, ngờ ngác không hiểu ra sao, đứng ở bờ ao... cho đến lúc cốt mìn nổ:

Thế là con chó khôn nạn ấy bị tan tành ra từng mảnh!

MOSCOU Ở ANH

Về phía nam xứ Ecosse (Anh cát lợi), có một làng tên là Moscou. Gần đấy có một con sông tên là Volga. Ngoài ra còn có hai cái trại họ đặt tên là « Nga trên » (Russie haute) và « Nga dưới » (Russie basse). Khách du lịch qua đây thường có một ngăm nghĩa dân « Moscou » nhưng cố nhiên họ chẳng giống dân kinh đô của Nga Xô Viết chút nào.

Nhưng cách đặt tên lấy oai như thế kể cũng có hại. Một ông chủ hãng xe cứ luôn luôn phân nàn rằng thư từ của mình nhận được rất chậm trễ. Nhà bưu-điện Anh phần nhiều gửi những thư ấy sang Moscou bên Nga, rồi ở đấy họ lại gửi trả về Moscou ở Anh.

NHỮNG BÁO CHUYÊN NGHIỆP

MỞI đây, một nhà làm báo chuyên việc nghiên-cứu có viết một bài khảo cứu rất công phu về những báo chuyên nghiệp xuất bản ở Pháp: cả thảy có 2.000 thứ, và riêng Paris có 1.500 thứ.

Những báo ấy chia ra các loại như sau này:

Thực-phẩm 260, Tài-chánh 277, Việc thành-phố 30, Báo-hiêm 35, Sách xuất bản 39, Làm vườn 19, Cao-xu 4, Hòa-học 23, Thương-mại 134, Điện khí 55, Sứ và địa dư 27, Nghệ m 24, Luật pháp 48, Y-khoa 252, Kim khí 32, Ai-hữu 68, Giấy 11, Dầu hỏa 8, Cứu-hoa 4, Tốc-ký 25, Nữ-giới 20, Nhà cửa 21, Thời-miền 12, Dệt sợi 18, Công cuộc 44, Kĩ thuật 256, Tuyên-truyền đạo Gia tô 200, Tuyên truyền đạo Tin lành 4, Gác công 4 và Đưa ma chạp 3.

« Ông tổ » những báo chuyên nghiệp là Báo các nhà thông thái (Journal des savants) ra đời năm 1665.

N. H. N.

Cải chính

Ông Nam Ký tên thật là Nguyễn-xuân-Thái chứ không phải Bùi-xuân-Tiểu như đã đăng trong mục thi tự vị nhân vật.

Bản-hiện mới nhận được bức điện tín sau này:

« QUANG-LOI, tailleur, Hanoi

« arriverai prochainement Indochine stop
« commanderai chez vous tous beaux
« tissus fantaisie stop. Vous félicite votre
« coupe irréprochable

PRINCE DE GALLES »

Dịch nghĩa:

« Tôi sắp tới Đông-dương, sẽ đến may tại
« hàng ngài các thứ hàng đẹp, lạ. Xin ngỏ lời
« khen ngợi ngài cắt khéo.

Thái-tử nước Anh
người ăn mặc sành nhất thế giới

QUANG-LOI

HANOI: 2, Bd Jauréguiberry (xế cửa báo Trung-Hòa cạnh nhà Chung)

HAIPHONG: 16, Bd Amiral Courbet (cửa nhà Chaffanjon).

KHUYE PUBLIS STUDIO

CAO BÔ-PHÔI LAC-LONG

SỐ 1. PHỐ HÀNG-NGANG. HANOI.

CHỮA CÁC BỆNH-HO BỆNH-PHỐI VÀ BỐ-PHỐI CÓ BẢN CÁ Ở PHÁP. VÀ NGOẠI-QUỐC.

Chữa ngay đừng rườ rườ vì trúng độc phổi chóng như làm ăn giầu.

C.P.A.

XÉT TÂY VÀ XÉT TÁ

Tây có nhà «xét», mình có đình làng, kém gì ai?

Tự họp đến nhà xét, tây ăn uống, đánh bài, nói truyện.

Chen chúc đến đình làng, mình cũng ăn uống, đánh bài, nói truyện.

Có lẽ lạc, tây mặc «xit-mù-kinh» đến nhà xét để nhẩy đầm.

Có lẽ lẽ, mình mặc áo thụng xanh đến đình làng để hung bài.

Đến nhà xét, tây ăn bánh mì, súp, uống rượu vang, đánh bài cào, nói truyện thế giới.

Đến đình làng, mình ăn thịt heo, xoi đậu, uống rượu, đánh tổ tôm, tài bàn, nói truyện người lân bang (xin hiệu là người hàng xóm), bàn những vấn đề tế lễ hữu ích cho thần-hoàng thổ địa.

Tây đến nhà xét đánh vợt: tập thể thao.

Mình đến đình làng, chen rượu vào cho say, rồi choảng nhau kịch liệt: cũng là một môn thể thao.

T. Văn-Thi

Cùng các nhà Đại-lý báo Phong-Hóa

Cũng như mọi năm, số Mùa Xuân Phong-Hóa sắp tới in phí tổn rất nhiều, vậy các Đại-Lý định lấy bao nhiêu tập để bán xin viết thư về cho bản báo biết trước ngày 15 Janvier 1936.

Xin nhớ rằng chỉ nên lấy đủ bán thôi, vì lấy hơn số thường bao nhiêu thời bản báo coi như là bán hết bấy nhiêu. Nếu đến ngày 15 Janvier 1936, Đại-lý nào chưa trả hết tiền tháng Décembre bản báo sẽ đình gửi số Phong-Hóa Mùa Xuân.

PHONG-HÓA TUẦN-BÁO

Cuộc hội họp lớn của các đoàn hướng đạo

Muốn cho tình anh em hướng đạo sinh được thêm thân mật, liên đoàn hướng đạo trong Nam sẽ tổ chức ở Saigon, từ 27-12-36 đến 1er-1-36, một cuộc hội họp lớn gồm hết thấy các đoàn ở Đông-dương

Các hướng đạo đoàn ở miền Bắc, miền Trung, Ai-lao, Cao-miên, các đoàn Trung-hoa ở Chợ-lớn và hết thấy các đoàn ở miền Nam đều được dự. Ở Siam cũng có cử đại biểu tới.

Liên đoàn hướng đạo miền Nam sẽ chịu hết các khoản chi phí về ăn ở của các đoàn các nơi đến trong mấy ngày họp mặt.

ÔNG CỬ VỖ — Tôi thích nhất môn đánh roi.
BANG BÀNH — Còn tôi, tôi thích dùng roi để cảnh.

ĐI TÂY của LANG DU

(tiếp theo)

TÔI đi đã thấy mỗi chân mà anh Quang bảo còn lâu mới tới nhà. Anh vừa bước thật mau vừa hát, ra chiều khoan khoái lắm. Tôi nói:

— Hay ta thuê cái xe ô tô.

Anh Quang nói giọng khinh bỉ:

— Ở bên này anh phải tập đi bộ cho quen đi, không thể hư thân như khi còn ở nhà được, khi còn ở cái nước mà ông bẹp đi chợ cũng nhảy lên xe ngồi. Ở bên này không có thứ ngựa người rể tiền ấy đâu. Chỉ có ngựa thực và mã lực, hai thứ cùng đắt cả.

Bỗng tôi thấy trước mặt có hai người Annam đi tới, vừa đi vừa hát

— Vâng, ngâm thơ, mà thơ hay. Có trong sách cẩn thận, không tin, anh cứ lại hội ta giờ cuốn Ca (dao tục ngữ của ông Nguyễn văn Ngọc sẽ thấy. Có nhiều câu như thế lắm. Anh cố học thuộc lòng đi.

— Đề làm gì?

— Đề hát như chúng tôi. Vì anh tính, ở bên nước nhà cả đời không được nói một câu tục. Sang bên này nghèo ngao hát thật to ở giữa phố cho bõ, cho «hả cái dạ dày». Nên cảm ơn ông Ngọc đã ghi chép cho ta những câu lý thú ấy.

Chúng tôi chia tay. Đi đã xa vẫn nghe rõ tiếng hát của anh Tích. Tôi lấy làm phục anh Tích sao mà khéo tích được lắm câu tục như thế.

Anh Quang bảo tôi:

— Thi sĩ Tích chiều hôm nay chắc nhịn đói. Bất trị! Bất trị! Anh nghĩ xem, hôm nọ chúng tôi góp nhau mỗi người mười quan để cho anh ấy lấy tiền ăn. Ngay tối hôm ấy anh Tích lại mượn tôi bộ áo trao, vào hai giờ đêm, chúng tôi gặp anh tá nằm gục ở ghế vườn hoa, tay cầm điều si gà đã tắt và hơi thở sặc những mùi rượu sấm banh.

— Anh ấy làm nghề gì?

— Anh ấy làm quảng cáo cho một nhà bán thuốc tiêu và chữa bệnh đầy bụng. Muốn cho người khác khỏi đầy bụng và ăn dễ tiêu, nhưng bụng anh ấy thì không mấy khi đầy và có khi không có hột cơm nào để tiêu nữa.

Văng vẳng đằng xa vẫn có tiếng hát của anh Tích:

— Chẳng yêu tôi nữa thôi...

(Mấy năm sau khi về nước, tôi được biết anh Tích nổi tiếng ở bên Pháp và có nhiều bài văn, bài thơ đăng các báo tây. Bẵng đi một độ rồi tôi được tin anh ấy chết ở Paris, chết về bệnh ho lao, vì phải chịu kham khổ nhiều quá. Con ve sầu vô tư lự suốt mùa hè ca hát, nay gặp gió lạnh chỉ còn tro cái sặc trên cành khô).

Chúng tôi đi đến trước cửa hàng cà phê. Anh Quang đến gần một cái bàn đầy báo đặt ở ngoài hè chọn lấy một tờ báo, bỏ ra một quan rồi lấy lại bầy xu rưỡi, tự nhiên như không.

— Không có ai bán?

— Không cần.

thật to, những câu thơ tục có thể làm xấu hổ cả bọn «gái số đỏ» (không tiện chép ra đây). Gặp nhau, anh Quang giới thiệu:

— Anh Trạch, cử nhân triết lý và anh Tích, thi-sĩ.

Tôi kháy:

— Ý chừng thi-sĩ ngâm thơ.

Anh Tích đáp:

hiệu Cu-Chung

dệt áo Pull'over, mở ra trước nhất ở Đông-Pháp, có đủ các máy móc tối-tân, kinh-nghiệm nhiều, chế ra các kiểu áo mới rất thanh-nhã; áo laine thì kén thứ laine cực kỳ tốt, áo sợi thì trợn những sợi hảo hạng mà dệt, nên áo của bản-hiệu bao giờ cũng được đẹp và bền.

các Ngài mua buôn hay mua lẻ xin nhớ kỹ áo có dấu hiệu CỤ-CHUNG mới thật là áo tốt.

CỤ-CHUNG

100, RUE DU COTON, HANOI

Tôi bấm tay anh Quang:

— Giả bỏ vào đây một quan rồi lấy ra hai quan cũng được đấy nhỉ?

— Được lắm chứ. Hôm nào túng tiền, anh cứ việc lại đây lấy một tờ báo xem rồi lấy thêm vài quan tiêu. Chỉ sợ làm thế thì tiêu cả danh giá của anh đi thôi.

(còn nữa)

Lang Du

CÂU Ô

Cần người làm

N. 5. Cần nhiều người (đàn ông hay đàn bà cũng được) biết dệt khăn mặt bông và foulard tân-thời.

Hỏi Trần-duy-Điện tại xưởng dệt Nam-quảng-Hung, 74, Thái-hà-ấp.

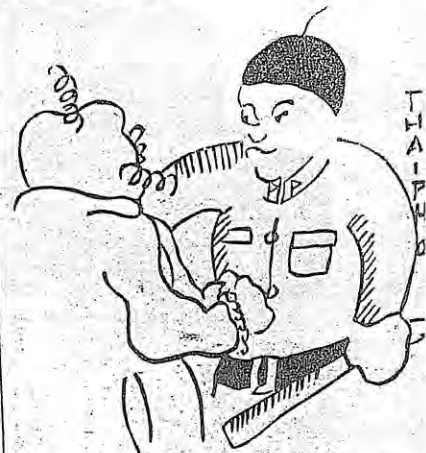
N. 6. Cần một người để dạy trẻ con ở nhà và giúp-đỡ việc sổ-sách. Sẽ coi như anh em trong nhà. Cơm ăn với chúng tôi và ngủ ở đây. Còn về phần lương tháng muốn lấy bao nhiêu, xin viết giấy thương lượng. Nếu có thể đi Thakhet, sẽ có người đưa tiền làm lộ-phi.

Hỏi Trần-đức-Kim, Secrétaire Résidence de France Thakhet

Xin việc làm

N. 61. Trẻ tuổi, đứng đắn, lanh lẹ chăm-chỉ, đã học qua 4ème secondaire Lycée, muốn tìm một việc làm ở Hanoi bất cứ việc gì, miễn là đủ sống.

Hỏi M.Cầu. V. Đông-mỹ, Vụ-bản, Nar định.

XẢ XÊ — Bất tù thì ngồi tù! Miệng đừng cạo trọc đầu mình!

SỮA NESTLÉ
Hiệu con chim

SỨC MẠNH CỦA TRẺ CON
BAO THẦU CHO CHÍNH PHỦ PHÁP

ĐỘC QUYỀN BÁN: cho các nhà thương các nhà hộ-sinh và các nhà thương binh, vãn vãn.

Ở KHẮP ĐÔNG DƯƠNG

YÊU VUI

THƠ CỦA TRẦN QUANG ĐỊNH

SÁCH chia làm hai phần rõ ràng. Phần trên nói về tình yêu, phần dưới về lòng vui, đúng với nhan đề sách.

Khi yêu thì người ta thấy tâm hồn sôi nổi, bất ngát, chưa chán, hy vọng nồng nàn, đắm đuối, chưa xót vãn vãn. Nghĩa là người ta hóa ra thi-sĩ một chút. Mà khi hóa ra thi-sĩ thì trừ những người không biết chữ hay người cả thẹn, tất nhiên người ta làm thơ.

Mà khi làm thơ, thì tất nhiên người ta nói nhiều.

Nhiều cái hay, nhiều điều êm ái, cảm động, náo nức, đắm thắm, say sưa. Và cũng nhiều truyện lười thối nữa.

Tại dự những truyện lười thối của ông Trần Quang Định. Ông bảo chúng ta rằng không những ông muốn yêu cho « ấm cõi lòng » mà thôi. Ông còn muốn cho « đàn ăn-ai vắng non sôn » để cho chúng ta cũng được như ông Định, cũng được tiếng ăn-ai vô về nếu ta là khách phong trần và được kiến vết thương lòng nếu lòng ta có vết. Những lời tử tế ấy nói ra cũng khéo đáo để, giá có tình nhân của ông nghe thấy chắc hẳn phải khen « anh nói nghe hay quá ! nói nữa đi ! »

Nhưng khi nói nữa đi thì chắc có tình nhân phải đổ mắt. Vì ông nói rằng :

Tiếng sáo canh khuya quá náo nức
A-rua (?) rủ rỉ với xuân phong (nghĩa là gió xuân).
Gọi tình tình nữ, mê ăn ái
Ôm chặt chần chừ thỏa nỗi lòng.

Ông Định quả thực là người ranh mãnh. Ông nói lờm giọng nhân cả những khi không đáng lờm :

Dáng đi như một điệu đàn
Huỳnh ảo và dư dương cho con mắt
Khiến bao kẻ quay đầu ngừng mắt
Vì mờ tỏ mai đến vầy đùa hữu ý.
Cánh tay xinh tung đờ vạt áo điều...

Nhưng không sao ! Thơ ông Định tuy lời thối ngộ nghệ cũng còn có ý tưởng đẹp. Ông biết cảm động, biết trông cái điều dư dương của người nhan sắc, biết thấy cái luồng điện du dương ấy :

Như luồng thuyền qua rung động cỏ cây
Bao tâm hồn giốn giập dưới sóng mê say...

Biết khuyên chúng ta ngắm đi ! Ngắm nữa đi, kéo nữa thời gian (với một chữ T-hoa sẽ sôa mất cái hình sắc lộng lẫy đẹp đẽ như bức tranh hay như một bài thơ kia... và biết van xin. Thời gian đừng ác nghiệt quá. Ông biết được thế, kẻ ra cũng đã biết được khá nhiều.

Chỉ phiên những tiếng, những chữ, chưa đủ mềm mại để diễn tả được những hình sắc ông thấy trong đầu, cho nên những nét mềm mại, uyển chuyển, những khúc tuyến tuyệt ảo của giai nhân, với cặp mắt, làn môi, ông gọi là « những đờng cong đều đặn ».

Khi xuân sang nhớ bạn, trong có những

tiếng « anh », « em » chen vào gần những tiếng « thiệp, chàng » nghe đến kinh ngạc, khi ngắm lửa xuân mà cô thôn nữ ở trên đôi đang hái, khi kẻ truyện gặp gỡ một cô có đôi mắt « say đắm lung linh » hay khi nghe tiếng hát sau đồi :

Mãi mê trong đám bụi trần
Ngựa xe giốn giập áo quần phở đưa (?)...

Thì ông cũng lấy cái bệnh của một vài nhà thơ khác : là ưa sáo và ưa lái nhái dài giọng.

Ông lái nhái như một người uống rượu say. Có lẽ là vì ông yêu. Yêu với say cũng không khác nhau là mấy.

Khi nào ông ngừng tay « nâng cốc rượu nh », nghĩa là ông không say thì ông bằng hái. Ông ca sự vui sống, khuyến bạn thanh niên này, dụ bạn thanh niên nọ, ông hô lên hai câu đồng dục :

Hãy lau nước mắt cười đi đã
Hãy cần răng mà giữ vẻ tươi !

Thì chúng tôi thấy câu ấy có sức mạnh lạ thường, và có hiệu quả cũng dị thường, chúng tôi phải lau nước mắt vì đã quá cười mà cần răng, lại cũng không nhin cười được.

Đời hoạt động, đời phiêu lưu, cuộc sống « lênh đênh góc biển, chân trời, thanh thoi vũng vầy thịch đời bằng tang », sự thích sống và sự ham chết; đó là những điều mà ông ưa. Ông ca ngợi, ông khuyến khích trong thơ ông bằng những lời quả quyết vô cùng, tuy rằng hơi có vẻ ngộ nghệ và lủng củng. Ai chả phải mỉm cười mà phục về hăng hái của một « khách đầu xanh » dẫn bước theo « tiếng gọi xa xăm » và

Hung hăng nện gót giày lung lạc.
Coi cái phong sương chẳng vẻ gì.

Quả vậy. Cái phong sương mà ông nói trong thơ không có vẻ gì thực

Ông Quang Định mới xuất bản tập thơ đầu, ngòi bút của ông còn mới, chưa được mềm mại trơn tru, nhưng đó không phải là điều đáng sợ cho một người yêu văn thơ « ăng tằm lòng chân thực. Chính ông cũng thú thực như vậy trong bài « Anh bán rượu ». Ông tự ví ông với người bán thứ say sưa ấy cho đời, để cho đời quên, quên thất bại, quên những « điều thất trí nhỏ nhen » và để cho đời

Hăng hái lên đỏ mặt nắm tay,
Sấn sổ bước vào trường hành động.

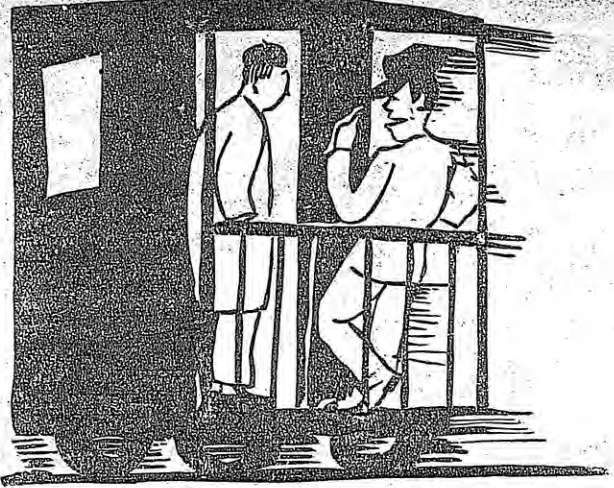
Ông nhận rằng rượu của ông (tức là thơ của ông) còn hơi sượng hơi chua, song ông vẫn cố làm cho đậm ngọt lên. Ai chê trách « rượu thơ » của ông tức là đồ ruồi nhặng vo ve, ông chỉ... trả lời bằng tiếng yên, lặng.

Còn những khi hùng hể, vắng người mua
Thì cùng ta, ta hưởng thú say sưa.

Nghĩa là nếu thơ của ông bán không đắt hàng, ông cũng chẳng cần. Ông sẽ đem về nhà đọc cho mình nghe, cho mình thấy hay, cho mình say sưa cảm động vì thơ mình,

Cách đó thực giản tiện vô cùng. Mà ông cũng thực là một người biết điều quá.

13 Chàng

Mũ của tôi 30\$, nhẹ lắm, chỉ khe gió là...

THƠ NHẠY

BÔNG HOA RỪNG

Treo lên trên đỉnh non cao,
Nghe lời chim gọi, gió dào dạt thưa.
Bông đầu gặp gỡ tình cờ,
Cờ nàng cao vẫy òm-ò dừng trông.
Tóc cô gió lẳng-lơ chòng,
Nắng vàng rơn cặp má hồng hồng tươi.
Mắt như nước lặng in trời,
Cánh đào thắm nét miệng cười như mơ.
Khiến ta lòng những say sưa :
Phải người ta vẫn đợi chờ, đây chẳng?

Trái tim đêm bước ngập ngừng,
Lại gần ta hỏi ai rằng : « Ai ơi !
« Theo đường nước chảy mây trôi,
« Đều lòng ra khắp phương trời, ta xem.
« Ở đâu nhân gió đưa chim,
« Ở đâu thiếu-nữ trông tìm người yêu.
« Trời đây thấy cảnh đìu hiu,
« Phải chăng người ở trên đèo mong ta?»

Bồi hồi, ta đợi lời thưa,
Nhưng cô sơn nữ hững hờ trông mây...
Sóng xuân đôi mắt lung lay,
Tình xuân nồng đượm đời mây thanh
[thanh.
Cười xuân đắm-dưới trời tinh,
Lòng ta như muốn tan thành hư không.
Ta òm thiếu-nữ trong lòng :
Người yêu thoát biển thành bông hoa
[rừng.

Bông hoa nay vẫn còn hương,
Lòng ta còn vết đau thương, không cùng.
Đình hoa ở một bên lòng,
Ngàn năm tiếc giấc mơ mong khi xưa.

Thế Lữ

BÔNG HOA TIỆM NHẬY

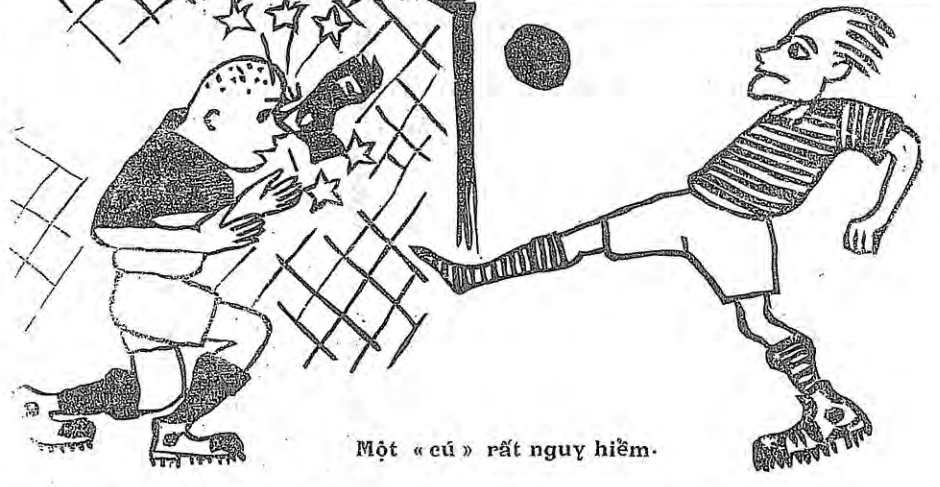
Đi trong thành phố xôn xao,
Nghe chuông xe điện hàng Đào vang khua.
Bông đầu gặp gỡ tình cờ
Cô em chùng áo òm-ò dừng trông,
Tóc cô vẫn mượt một vòng,
Phấn Coty trát, má hồng hồng tươi.
Mắt đưa quay cổ mọi người,
Môi son đỏ loét, miệng cười bom xu.
Khiến ta dừng ngẩn, đứng ngờ,
Phải người gặp tiệm dăng sờ đây chẳng?

Giày cao gót bước tung tăng
Sát bên, ai bảo ta rằng : « Ai ơi !
« Hôm nay thư bày đây rồi,
« Muốn « van », muốn « phốc », xin mời
[lại em !
« Theo kinh tế, giảm giá tiền
« Các đồ giải khát, và quên tiền vào.
« Chúng em đơn dả mời chào,
« Nụ cười, giọng nói ngọt ngào để ra ».

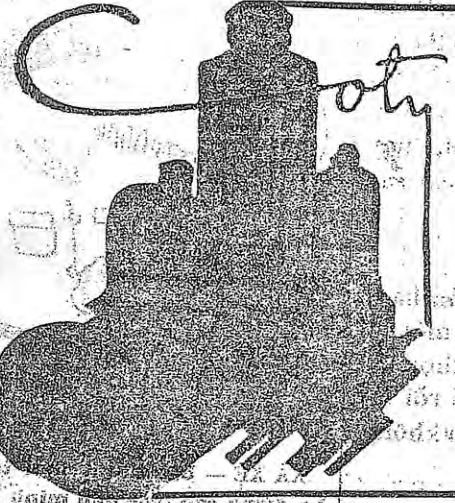
Liếc tình, có đợi lời thưa,
Còn ta nắn « bóp tâm phơ » khá đầy.
Lòng ta phứt bị lung lay,
Theo ai về tiệm nhậy ngay dăm bài.
Hừng lên gọi mở : « Champagne ! »
Một chai ! Rồi lại một chai ! Nổ đùng !
Ta òm vũ-nữ trong lòng,
Người yêu thoát biển thành « bon »
[mười đồng !

« Bon » biền, hương vẫn còn nồng,
Chết cay chết đắng trong lòng vì « bông ».
Đình « bon » ở một bên lòng,
Ngẩn ngơ tiếc mắt mười đồng hôm xưa.

La Sơn

Một « cú » rất nguy hiểm.

COTY

SES PARFUMS
SON EAU DE COLOGNE
SES LOTIONS SONT LES PLUS RENOMMÉS

SES POUDRES AJOUTENT ENCORE DU
CHARME AUX PLUS JOLIS VISAGES...

Agents exclusifs: L. RONDON et Co L. t. d.
HANOI - HAIPHONG - TOURANE - SAIGON

XIN GIÒ

có dự thi cuộc HAI MÓN THUỐC TRỊ LẬU
thi của C. P. A. — Nếu dùng đủ thứ thuốc

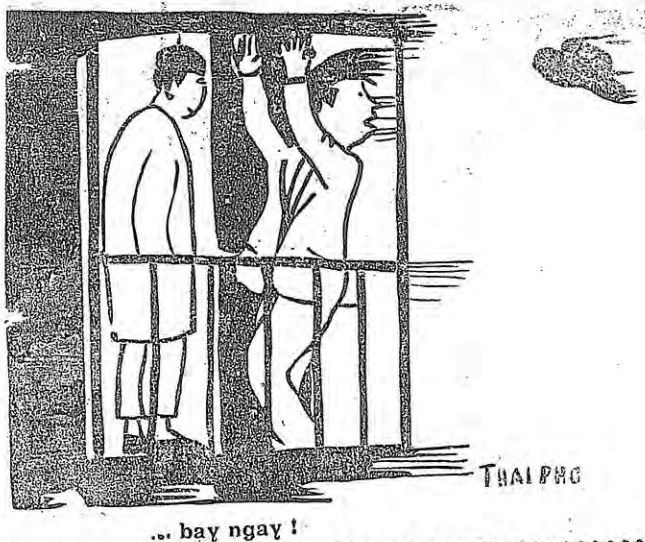
1°) Bệnh Lậu thì nên mau mau dùng thuốc Châu phé tiên tiên, không công phạt tạng thận, không lại đường sin dùng 5 hôm. Bệnh mới phát dùng ít mà chóng lành. (Phụ l

2°) Bệnh Giang-mai nên dùng Giải độc sát trùng đường sinh dục, khỏi sợ di truyền cho con cháu. Giá mỗi l thành kinh niên. Bệnh kinh niên mau lo trừ, khỏi lo hậu h

VÔ-VĂN-VĂN DƯỢC-PH

Đại-lý: Ananoi Nguyễn Văn Đức 11 Rue des Caissees - Y
Tri - Namdinh Việt Long sau chợ Cửa-Trương - Hông
Vinh Sinh Huy Rue Maréchal Foch - Thái-Bình Trần Văn

... bay ngay !

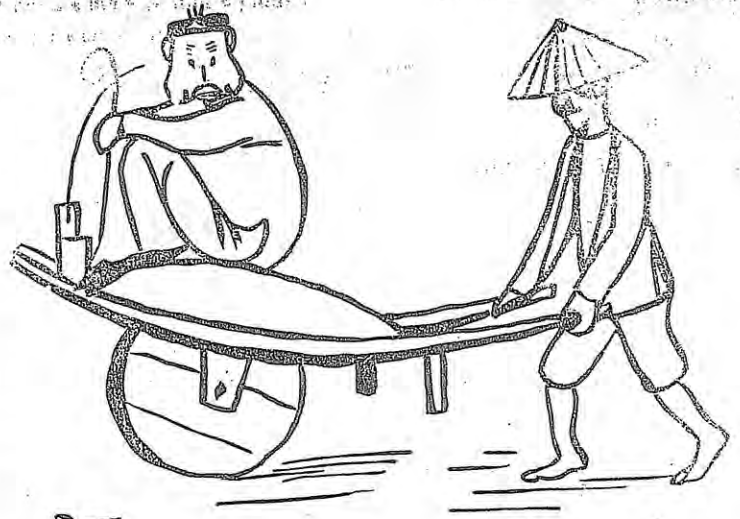
TIN VĂN VĂN

MƠ MỘNG
 Lại một tập thơ.
 Tôi đọc xong rồi!!! Lúc đọc, tôi cầm cái bút chì đỏ ở tay để tiện việc ghi nhớ những câu đáng ghi nhớ.
 Tập thơ có 44 trang.
 Ở mỗi trang, tôi đánh không biết bao nhiêu dấu hỏi (?). Và không biết bao nhiêu dấu kêu than (!)
 Dấu hỏi hỏi rằng: họ noi những cái quái gì thế?
 Dấu kêu than than rằng: Trời ơi ! Thơ ơi là thơ !
 Ng. v. Phuc

CON CÒ
 Báo Con Cò (Le Cygne) đã ra số đầu. Tôi sức nhớ đến câu ca:
*Con cò mà đi ăn đêm
 Đậu phải cành mềm lộn cổ xuống ao.*
 Cũng là một câu sấm đấy.
 «Tiến hóa» hôm xưa rao: Sẽ có bài «Tội bênh Tố Mai». Có lẽ đó là một câu mỉa mai cay độc.
 Đời mãi. Số một, số hai, không có gì cả. Số ba, cũng vậy.
 Đến nay, «Tiến hóa» thiệt mệnh, chúng tôi thương.
 Tác giả Tố-Mai hẳn mừng thầm.
 Báo Con Cò trách P. H. giới thiệu Le Cigne chứ không phải Le Cygne.
 Trong mục Le Cygne aux Ecoutes thấy có câu: dans la domaine. Nếu viết la domaine được, thì viết Le Cigne cũng được chứ sao. Mà dẫu viết La Cigne nữa cũng không hề gì.
 13 chàng

CAU TRUYỆN SU' TU'

Ở Huế, người ta treo giải Ping-pong cho phụ-nữ bằng sư tử. Cô Xuân Dung toàn thắng, mạnh bạo vác sư tử về. Vậy chính nó là sư tử cái rồi.
 Ở Hải-phong, người ta cũng treo giải bằng sư tử cho các hội bóng tròn chân không. Vậy muốn biết sư tử này cái hay đực, hãy chờ xem. Nếu hội thắng không dám vác sư tử về nhà, thì sư tử đó chắc là sư tử cái.
 Thiệt Nham

Một thứ xe mà Bang Bành ưa dùng nhất.

hat đầu don

Rắc rối
 Phụ trương Đ. P. số 3114, «Cánh thiệp hồng»:
 ... lúc đó tôi chỉ là một cái sác có máy làm việc theo lệnh của thần Vệ-nữ...
 Đã là cái sác, lại cái sác có máy, lại làm việc theo lệnh của một bà thần nữa, thật lỏi thôi quá.
Tự nhiên
 Cũng số báo ấy: «Ninh-binh.»
 Nếu không lỏi chữa, lửa bắt sang nhà khác thì cả phố cháy hết, mà phố này rất đông g. hiệu cầm đồ, sự tồn tại không biết bao nhiêu....
 Lễ tất nhiên! Nếu không tốt chữa thì cháy cả phố, mà đã cháy cả phố thì sự thiệt hại không biết bao nhiêu (mà biết rõ thế quái nào được).

Tưởng tượng
 Tiếng Trẻ số 4, «sóng lòng»:
 ... Hôm nay tựa cửa sổ em đã thấy ngọn heo may cuốn nổi mấy chiếc lá bàng trên cành khô... Một trận gió thoảng qua, lá vàng kêu xào xạc...
 Gió đã cuốn nổi mấy lá bàng sót lại rồi, thì còn lá đầu-nữa, mà kêu xào-xạc !
Người lạ
 Loa số 94, «Âm điệu mới»:
 ... Để đỡ lưng công dùng ngã vật về đằng sau...
 Mọi người lưng công về đằng trước, nhưng đây lại âm điệu mới, cho nên người già của ông Phạm-xuân-Kỳ lại công lưng ra đằng sau ! Sao mà ác-tâm bắt người ta công oái oăm thế !

Không được
 T. T. T. B. số 81, «Tặng lan...»
 ... Bà đã đọc được nhưng nét già sòm trên những khuôn mặt trẻ trung, bơ phờ, bạc phếch của họ dưới ánh đèn...
 Bà có trông thấy thi được, chứ đọc thi đọc ra làm sao ?

Bí hiểm
 Sao-Mai số 97, «Một thời bệnh...»
 ... Két luận bài này, tôi xin hỏi các bạn còn chưa lĩnh mộng: ý muốn của ta hay là ta của ý muốn ?
 Tôi sẵn lòng bảo cho ông biết đó là ý của ông, chứ không phải ông của ý, và sự này: cái bí của câu văn, chứ không phải câu văn của cái bí
 N. D. C.

Sao vậy
 Cũng số báo ấy: «Khôi hương»
 ... Nhưng nàng thương cha nâng thân già lặn độn trải mấy mươi năm lao lung, còn phải món tóc bạc, dũi dần cùng mở ngày lại lèo và trợ trợ...
 Sao những ngày lại trợ trợ được? Vì nó đã một mở với nhau kia mà !
Con mắt lạ
 Văn số báo ấy, «Cô Tư Thung»
 ... Mà ở giữa thì chỉ chút những bóng đèn mà tàn hơi mồm lơ mờ bao phủ như những con mắt đăm lẹ, nhìn khách một cách đau thương...
 Chắc những bóng đèn này là những người đa sầu đa cảm lắm.

HỘP THU'
 Ô.V. h. Trương, Chiná.— Ngân phiếu 1\$50 nhận rồi. Hạn báo đến 31-3-36 hết.
 Ô Hà diên Thiết. Viêtri.— 2\$00 ở Ngõy Nay đem sang và 3 tháng đình bản. thành hạn báo đến 31-1-37 hết.
 Ô Ngô trí Nhiếp Viêtri.— Ngân phiếu 3\$00 hồi tháng Avril nhận rồi mà đã hết từ 31-3-35.
 Ô. Đỗ kỳ Thọ. Quinhon. — Xin theo ý ngài, báo vẫn gửi về địa chỉ cũ ở Huế.
 Ô. Hoàng mạnh Trứ. Sóc trang.— Ngân-phiếu 3\$20 nhận rồi. Báo N. N. thôi ra.

GIÒNG NƯỚC NGƯỜI C THẮNG... VÚ EM

(Tả một cảnh thường gặp chứ không có ý gì bài bác một người giúp đỡ vợ).
 Trên toa xe lửa hạng ba
 Bọn hành khách có một bà một ông.
 Bà thời ăn mặc rất ngông,
 Áo len thắt đáy lưng ong tân thời.
 Tóc soạn rẽ lệch đường ngôi,
 Mặt như hòn bột, đôi môi tỷ gà.
 Tay thời cầm cái vi da,
 Dựng đỡ gương lược cùng là phấn son.
 Ngồi buồn bà giở ra luôn,
 Soi gương xem mặt có còn nguyên không.
 Lúc thời bà lấy túp bông,
 Sửa sang mặt phấn, ra công chau dôi.
 Lúc thời bà thười dôi môi,
 Bút son bà vẽ, bà bôi thêm hồng.
 Ông thời âu yếm ngồi trông,
 Tay cầm chai sữa, tay bông con thơ.
 Cậu thời mắt nhíp lơ dờ,
 Ngả đầu ngủ vật ngủ vờ trên vai.
 Rung rinh, ông khẽ đưa người,
 Ru con bông hời bông hời, ngấm nga...
 Hồi lâu, xe đã tới ga,
 Trên toa bước xuống, theo bà, ông đi.
 Một tay ông xách va-li,
 Tay ôm con mọn ngủ lì trên vai.
 Gọn gàng, bà bước thành thoi,
 Để ông lể mẽ, rẽ rời theo sau.
 Chồng kia hiểu hạnh đến đâu!
 Người ta chỉ trở bảo nhau, khen rằng:
 «Bà kia sung sướng ai bằng,
 Tốt tay nuôi được một thằng... vú em»
 Tú Mỡ

D'IL THUIEU
 LẬU, GIANG RẤT THẦN HIỆU
 thuốc mà bệnh chưa khỏi, =
 1 phách qui đồng hoàn số 15. Giết sạch vi trùng, làm thông ng. sinh dục, chống khỏi bệnh mà lại rẻ tiền. Giá mỗi hộp 1\$00
 1 phách kinh niên dùng nhiều khi tuyệt nọc.
 2.000 hoàn số 26. giải hết gốc độc, sát hết vi trùng, không hại á mỗi hộp 1\$ dùng 5 hôm. Bệnh mới phát nên dùng sớm khỏi sợ hậu hoạn.
- PHÒNG Thudaumot (Nam-kỳ)
 es — Yên báy Maison Phú Thọ 8 Yên Lạc — Phú lý Bùi long
 Hongay Hoàng đảo Quý — Thanh hóa Gi Long được phòng
 ăn văn Nhà Maison Phú Thọ 8 Yên Lạc — Phú lý Bùi long
 Trực định hiệu ở Đông-Dông

Giày kiểu mới mùa bức 1935 bằng vải «Thông Hoi» đi rất mát chân, đẹp và bền hơn các thứ vải thường — Có trước nhất ở Đông-Dương tại hiệu:
VAN-TOAN
 95, PHỐ HÀNG ĐÀO, H. NOI
 giá mỗi đôi từ: 3\$50 trở lên
 có nhiều kiểu khác nhau rất đẹp và là mắt chưa đâu có. Có catalogues gửi đi các tỉnh

ELIZABETH ARDEN

se fait un plaisir d'annoncer qu'une de ses assistantes sera

de passage à Hanoi et se tiendra à la disposition du Public à partir du 27 courant chez FRÉDÉRIC 37 rue Paul Bert Hanoi

pour vous donner tous conseils sur le traitement du visage.

MỘT NỮ CHUYÊN-MÔN VỀ KHOA SỬA-TRỊ SẮC ĐẸP Ở MỸ-NHÂN VIỆN

ELIZABETH ARDEN 2 Rue de la Parx Paris

ghe qua Đông-Dương sẽ lưu tại Hanoi ít bữa và bắt đầu tiếp các bà các cô ở Bắc-Hà từ 27 Novembre tại tiệm may: FRÉDÉRIC 37, RUE PAUL BERT - HANOI

Sửa-trị sắc đẹp là một vấn-đề cần-thiết cho các bạn phụ-nữ tân-tiến.

Theo phương-pháp của mỹ-nhân viện

Elizabeth Arden

các bạn có thể chắc-chắn được rằng: già sẽ trẻ lại mặt có chân hương trứng-cá, nét răn sẽ trở nên tươi-tắn, mịn-màng, mà không tốn mấy tí tiền, vì sẽ chỉ tính theo giá bên Pháp.

Nhà nữ chuyên-môn tiếp khách rất ân-cần và chỉ dẫn rất tường tận mọi điều để sau này các bạn có thể tự sửa-trị lấy sắc đẹp của mình. Muốn tránh những sự chờ-đợi phiền-phức, các bà các cô nên đến ghi tên trước, vì như thế bao giờ cũng được tiếp trước.

ĐÔNG BÔNG

(Tiếp theo)

HỒ câu người ta dặn tôi: « phải giữ mồm giữ miệng », tôi kính cần bước qua cửa điện.

Điện nhỏ trong ba gian nhà ngói, ấm áp, sạch sẽ, đầy hương hoa và đầy yên lặng.

Bà đồng độ ngoài năm mươi, gầy sác như cây khô. Đôi môi dày vì quết trầu, chứ không phải vì thối, cặp mắt âm khói, hầy còn vài tia lấp lánh: vết tích của sắc đẹp cay nghiệt xưa.

Khoác áo ngồi trên phản, bà cất giọng rề rề:

— « Pha nước, nhỏ ».

Một người vận áo đàn ông, không hình dáng, không tuổi, sù sù như một khúc thịt biết tự động, và lạnh lùng như một cơn gió rét; bước ra.

Hắn đem ra một ấm nước nóng, với một cái lạnh rùng mình...

Đã được lời tôi ca tụng là điện của bà lối linh, bà liền cong ngón tay út lên mà vuốt một bên mép:

— Tôi xin nói để ông nghe, nhé? Nghe giọng ông nói, tôi chắc ông không phải như các ông tân học ngộ nghĩnh!

Bà nhìn vào tận gan, ruột tôi:

— Lay thánh vạn bài, ngài thật là tối linh, lối thiêng.

« Năm nào ông nghe, nhé? Lúc tôi đang hầu đồng, một cậu học trò đứng ngoài xem, chỉ cười và nói bậy có một câu. Lập tức thánh phạt, vật cậu ta ngã vật xuống đất. sắc máu mồm ra. Người nhà phải vục về mà kêu cúng mãi mới khỏi.

Tôi gật gù một cách rất sùng tín.

Bà chỉ luôn ra sân, về chỗ cây lựu:

— Cây lựu kia kia. Một năm, nó bắt đầu bói quả. Một anh thợ nề, lấy mấy chầy vung quả ăn. Ngài mới hành cho, bắt anh ta tự trói mình vào gốc lựu, và tự mình lại vào miệng mình đơm độp. Tôi phải khẩn hộ cho mới được tha...

Tôi bất giác nghĩ thầm:

— Thì cũng như ông đồng. Ông thì đã quen cái nếp chịu sống theo óc tin ngưỡng. Còn anh thợ nề thì ăn vung rồi đâm sợ, thêm người ngoài họ hùn vào, nên trong một lúc, tâm thần bán-loạn, óc tin ngưỡng sui chân tay làm một việc mà ai cũng có thể làm được. Do thói miên cả...

Tôi trầm ngâm nghĩ vậy mà không dám nói ra, nhưng — sự yên lặng của tôi đã cắt đứt câu truyện của bà với tôi, — đến đó là kết liễu.

Tôi chỉ còn cách ra về, ấm ức rằng chỉ biết được có ngần ấy câu truyện, và không được thấy « cục giải giận » của thánh và của bà đồng.

Vừa hay cái khối thịt không tuổi ban nãy liền tôi ra cửa để trông chó cho tôi một thể. Tôi nhìn lại mới biết cây thịt đó là hình

dáng của một ông già, mà cả bộ mặt chỉ còn là những vết răn reo, nặng sì sì. Tôi hỏi lão:

— Tôi hỏi khi không phải, thế ông chồng bà đồng đây đi vắng, chẳng?

Lão không cười, nhưng cổ sức ngược nổi đôi mắt toàn những mí là mí lên. Lão lăm-lăm « thờ » ra, chứ không phải nói:

— Tôi đây!

Tôi ra cửa quên hẳn không kịp chào ông ta...

Mượn tiếng thánh để hành hạ chồng con, cứ gì một bà đồng này. Người ta còn kể cho tôi nghe truyện một ông phủ hàm:

— Vợ lẽ ông ta lên đồng, thường bất cứ lúc nào, hoặc ban ngày, hoặc nửa đêm. Có lúc nửa đêm rét như cắt ruột, bà phủ hắt lên đồng rồi quát bắt ông ra giữa sân để... lấm nước lã.

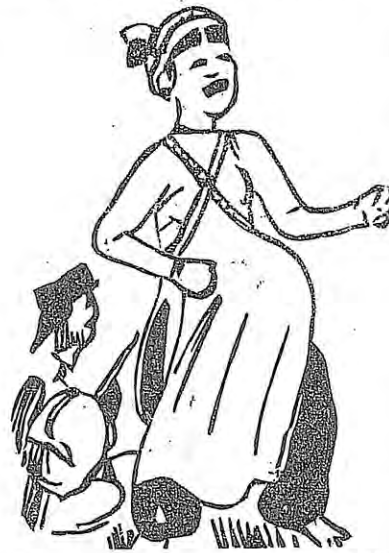
Ông phủ sợ thánh hay nề bà, phải tuân lệnh và đứng run cầm cập, chỉ còn thiếu một việc đợi chết rét.

Không có con cái xin hộ, ngày ấy, chưa chắc ông đã thoát được bệnh đau phổi.

Hành chồng như vậy, đâu phải do thánh dạy. Nó chỉ là một cái lối « báo thù » của một người lễ non ghen ngược với vợ cả không nổi, và không có thời giờ để nghiên cứu cho đỡ giận.

Bà đồng và người lên đồng, thường mượn tiếng thánh, để hành hạ chồng.

Nhưng, cũng có khi, thánh lại « hành »

người có đồng, cả bà đồng lẫn bà đồng quan nữa.

Một cụ đồng quan ở H.Y. là vợ một thầy đời lẽ.

Mụ tuy chưa vượt mặt, nhưng vẫn phải lên đồng, mà lên một cách háng hái, hùng dũng vô cùng. Mụ này, múa không còn tiếc đến thân nữa. Mỗi bước nhảy, mụ đổ mặt lên, rồi cùi tay mà tự đâm vào ngực, vào khắp thân-thể, nhất là vào bụng huỳnh-huỳnh.

Người ta bảo vì mụ buồn thân, bán thánh, nên các ngài « hành phạt ».

Nhảy xong, mụ ngồi xuống, thở một lúc rồi bệ vệ phán vào mặt chồng:

« Anh S. nghe « cô » bảo nhé? « Cô » là lối của vua, mẫu. « Cô » phải luôn luôn đi hầu hạ vua, mẫu. Vậy cấm anh không được giữ « cô » mà cất « ghê », cất « đèm » của « cô » đi. Nếu sai lời, « cô » sẽ vật chết tươi ngay lập tức. Cô truyền đời cho anh S., thế, nhé? »

Mụ rít lên một tiếng rồi ngã lăn kềnh ra. Anh chồng đã khiếp đảm, nom-nớp sợ thay cho cái thái trước sự hành phạt của thánh cô, chỉ còn biết dạ luôn mồm.

Sau ngày ấy, mụ hàng tháng không về qua nhà một lần với chồng con.

Mụ này giống như những ông chồng rợ tự tử bằng đan cùn trước mặt vợ, để được đi hái và đi nhảy đầm.

Thánh « hành » con « nhang ».

Các ngài « hành » bà đồng, bậy giờ, các ngài « hành » đến các người ngồi đồng.

Một hôm bạn tôi mách tôi:

— Tôi sẽ đưa anh đến phố H.B. cái chợ me-tây, để anh được trực-tiếp với một me đồng-bồng. Me này không được sang trọng để hầu bóng như những me giàu có, có điện riêng, cung văn riêng như một bà chúa. Mụ chỉ lên đồng một cách chóng vánh và cỏ rả, cho đủ nghiệm thôi. Nhưng có một cái lạ là, thỉnh-thoảng ở nhà, hẳn đóng kín cửa ngõ lại, tự giở giường trên lầu xuống giường dưới hay là nằm ra đất mà rầy dánh-dạch. Vừa rầy-rụa, vừa dấm vào ngực, vừa khóc, vừa kể lể như một con me dại. Mỗi lần mụ lên cơn như thế, thì hàng xóm có người thở dài, có người rợn tóc gáy lên mà bị tai nạn. Mụ « lên cơn » độ nửa giờ, hay là cho đến lúc mệt quá, thiếp đi thì thôi...

Mọi người đều bảo là lên đồng thất-thường, cầu thả, nên bị ngài hành khổ sở thế.

Một buổi sáng kia, chúng tôi gặp mẹ. Không có chi là khó cả, vì bạn tôi đã từng quen mẹ gọi là.

Mới trông thì phải đoán mẹ ngoài bốn mươi tuổi, vì người mẹ gầy như con mắt, mặt mũi thâm nhợt như người hút thuốc phiện nẫu. Mẹ mặc quần vải, áo cánh vải ta, trên mặt luôn luôn phờ ra hai hàm răng cái mã, đã cùn, và nhỏ như hến, trên đầu vắt-véo một cái búi tóc củ hành. Toàn thân không có vẻ gì là « me » về gì là đàn bà cả.

Trông mẹ tôi hiểu rằng: trong đời mẹ, một đời mẹ tây khổ khan vô vị, thỉnh thoảng mẹ cần phải quên đi một lúc bằng đàn hát nịnh-nọt của cung văn.

Nhưng tôi không hiểu rằng làm sao người tây lại có thể lấy mẹ được, và lại có ông « cô » bà « cậu » nào có can-đảm ộp nôi con người mắt ấy.

(còn nữa)

Trọng Lang

THUỐC LẬU MỚI

Thuốc này chữa đủ hai thời kỳ: mới phải tiểu tiện nóng, đi ít một, buốt, tức, cường dương đau, ra máu. — Lâu ngày còn lại nước tiểu khi trong khi vàng, thỉnh thoảng ra đôi tí máu. Nhất khi sáng giậy, thức khuya, ăn độc, làm việc gì nhọc ra chất giầy-giầy. Đó vì nọc độc chưa hết, nếu còn lại như vậy. Nếu để lâu ngày chữa không khỏi, thành chứng Bại-thận (hay đau lưng). Như thế dùng thuốc này « BẢO CHỨNG BÀI HOA LIÊU THÀNH ĐƯỢC HOÀN » 0\$85 một lọ thì thế nào cũng khỏi hẳn. Mới phải 4 lọ, lâu ngày 6 lọ. — Vì thuốc này, hợp với nhiều các bài thuốc khác, mới chế ra, chất thuốc không công phạt, không hại sinh dục, không hại sức khỏe. Người có mang dùng cũng được.

BÌNH-HU'NG

67, PHỐ CỬA NAM - HANOI

Đại-lý: Mai Linh Hảiphong, Hồng Điều Sóc Trang, Phúc Hưng Long Camphamine, Kỹ Nhâm Yên Bái, Nguyễn hữu Dzu Tuyên Quang, Đặng đình Chiến Việt tri, Trần Đa Quán Battambang, Ích Trí Thái Bình.

I. NGƯỜI PHẢI CHẾT

TRỜI lạnh, nhưng nắng ráo. Ánh mặt trời buổi sáng tươi cười gọi xuống những chòm lá cây thu, tươi cười chiếu lên các mặt tường cao lộng lẫy, vượt ve màu áo của những cô nhan sắc đi cạnh những cậu lịch sự, và soi lấp loáng những xe hơi tối tân đang đỗ ở trước Đổng-đương đại học đường.

Lớp dinh cơ nghiêm trang yên lặng này hôm đó bỗng như nhuộm màu trai trẻ.

Một người thiếu niên ăn mặc chải chuốt, quần áo «flanelle» sẫm, đầu trần mượt bóng, đeo một chiếc máy ảnh *Conlax* nhỏ, nhanh nhẹn bước lên thềm.

Chàng ta vui vẻ chào bọn người đứng tụ họp ở bên cửa chính, nhẹ nhàng lên qua mấy bọn người khác, lúc vào tới «phòng đợi» — một cái phòng trống trơn rất cao và rất rộng — chàng ta đứng ghé vào căn bệ phải là chỗ ghế đường. Hai tay soa vào nhau ra chiều thích ý, người thiếu niên lầm bầm :

— Minh đã tưởng đến muộn, nhưng chưa có gì.

Ngắt quay ra, chàng ta nhìn mấy ông giáo sư, mặc áo rộng đen bằng đôi mắt rất kính cần, nhưng hơi có vẻ ranh mãnh khôi hài, rồi lại nhìn mấy người sinh viên trường y học đứng gần đấy đạo mạo trong bộ áo trao đen mới và khắp khởi, sượng sùng như mấy chú dê đến nhà tân nhân. Đó là mấy ông y khoa bác sĩ mới đỗ kỳ vừa rồi.

Những tiếng nói truyện vang lên. Câu truyện phần nhiều nói về cuộc phát băng long trọng lần đầu tiên ở nước Nam và về bài luận án rất có giá trị của Trần-thế-Đoàn, một người đỗ đầu y khoa bác sĩ.

Mấy người trông đây trông đó tỏ ý ngạc nhiên :

— Gần chín giờ rồi. Mà này, anh có thấy Đoàn đâu không ?

— Không, có lẽ chưa đến.

— Sao bây giờ chưa đến nhỉ ? Anh này có vẻ một danh nhân muốn cho mọi người chờ đợi mình...

Mấy tiếng cười lạnh lạnh ở gần đó. Người thiếu niên chú ý thì một cô thiếu nữ đang đọc tấm bảng yết tên những nhà tân khoa.

— Trần-thế-Đoàn... Cái tên nghe lạ nhỉ.

Nói rồi cô hỏi một người bên cạnh :

— Người thế nào, anh biết không ?

— Biết, người con trẻ lắm, giỏi trai nữa.

Anh Đoàn không có vẻ một nhà thông thái như cô tưởng đâu.

— Thế tôi tưởng thế nào nào ? Anh chỉ hay nói mò. Một nhà thông thái cũng như người thường chứ sao ? Mà nhà thông thái bây giờ có lẽ lại lịch sự hơn các anh nữa.

Một người khác, tiếng đồng dục, đứng nói với mấy người phóng-viên vây quay mình :

— Cái kết quả rực-rỡ của ông Trần-thế-Đoàn không những là cái vinh dự cho nền trí thức nước Nam, lại còn là một điều... một điều yên ủi nữa... một lời khuyến khích để làm phấn khởi những người nào mong mỏi cho dân trí mình.

Bởi vì mỗi lần ta thấy một nhân tài xuất hiện là ta lại thêm một lần vững tin

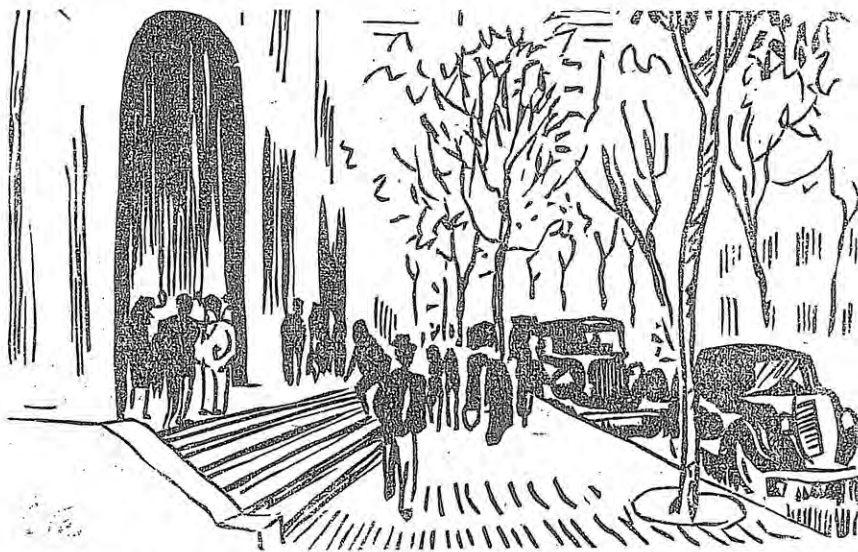
rằng người Annam có thể tiến, đang tiến và sẽ tiến mãi mãi...

Nghe tới đó, người thiếu niên se se chào câu diễn thuyết bằng một cái ngẩng đầu chế nhạo, rồi quay đi.

Lúc ấy mọi người muốn biết mặt người thủ khoa đã lấy làm sốt ruột. Chỗ này mấy cô xem đồng hồ, chỗ kia người ta hỏi giờ bắt đầu phát bằng. Các bạn hữu đồng khoa của Đoàn cũng không hiểu sao anh ấy đến chậm như thế.

Chín giờ kém mười lăm rồi kém mười Các giáo sư đã sẵn sàng mũ áo đại trào, chỉ đợi có ông Toàn quyền và những thuộc viên khác đến.

Như không để ý đến vẻ náo động ấy, người thiếu niên cứ đi đi lại lại một cách lơ đãng, thỉnh thoảng đứng lên biên mấy chữ lên một cuốn sổ tay. Rồi lại thản nhiên lững thững đi trong phòng như người giữa chỗ vắng. Tuy vậy, ai

nhận kỹ, thì thấy đôi mắt anh ta vẫn tinh nhanh và quán sát từng cử chỉ của mọi người, quán sát rất chông nhưng rất chu đáo. Nét mặt linh động với cái miệng mỉm cười tỏ ra cho ta biết anh ta đang nghĩ đến một truyện gì, mà truyện ấy hẳn là vui lắm.

Đi tới cạnh bọn phóng viên đến đó để làm bài tường thuật, người thiếu niên bỗng trông ra ngoài đường, vẻ mặt sáng hẳn lên, rồi vội vã như có việc khẩn cấp vô cùng, anh chạy ra cửa. Ở đó, người ta đang dồn lại bắt tay một người mới bước đến hấp tấp và lúng túng trong bộ áo smoking mới may.

Người thiếu niên bước đến trước mặt người kia, lễ phép nói :

— Thưa ông, nếu tôi không nhầm, ông chính là ông Trần-thế-Đoàn ?

Người mặc smoking nhã nhặn thưa :

— Vâng, chính tôi.

— Còn những ba phút nữa mới mở cuộc phát bằng, vậy tôi muốn xin ông ba phút ấy.

— Nhưng...

— Ông đừng chối, ông Toàn quyền chưa tới, tôi có một việc rất quan trọng muốn thưa với ông.

Rồi đi vào Đoàn vào một góc phòng, người thiếu-niên mỉm cười rút sổ tay, đưa mắt nhìn Đoàn và nói :

— Xin ông thứ lỗi cho, biết ông vội lắm, nhưng ông vẫn còn đủ thì giờ. Tôi là một người đi nhật tin cho báo «*Thời Thế*» và muốn phỏng vấn ông ở đây.

Đoàn có vẻ ngạc-nghiên và tỏ ý khó chịu :

— Ông phỏng vấn tôi... ?

— Vâng, tôi biết ông vẫn khiêm tốn, ông không ưa việc vô ích ấy, và không nhận cho ai phỏng vấn bao giờ... Nhưng báo *Thời Thế* là một báo đứng đắn, rất xứng đáng được truyền những lời quý hóa của nhà thông thái cho quốc dân.

Không để người kia ngắt lời, [người thiếu niên lại nói :

— Và lại cuộc phỏng vấn sẽ rất nhanh chóng, hai phút là cùng. Tôi sẽ đề đầu là : Cuộc phỏng vấn với ông, hai phút với bác-sĩ Đoàn, tác giả tập luận án về : những ánh sáng trong sự kinh nghiệm

Đoàn kinh ngạc nhìn người thiếu niên thì anh ta tiếp :

— Mà khi bước ra cửa, ông nhận được một bức thư lạ, một bức thư làm cho ông bối rối có phải không ?

Về kinh ngạc của Đoàn lại càng rõ rệt, nhưng người thiếu niên cứ bình tĩnh nói, tiếng hạ thấp, có ý chỉ để riêng Đoàn nghe.

— Thưa ông, bức thư ấy nói những gì, xin ông cho biết.

Bấy giờ Đoàn mới chần định được tâm trí, hỏi lại người thiếu niên :

— Những điều ấy có liên lạc gì với việc ông phỏng vấn tôi ?

— Vâng. Không có liên lạc gì, hay chỉ liên lạc ít thôi, nhưng đó là những điều rất quan hệ. Thưa ông Trần-thế-Đoàn, xin ông nghe tôi, và trả lời tôi cho rành mạch.

Ông có những kẻ thù ghê gớm toan hại ông, những kẻ thù ấy ông có biết không, và nếu biết, ông có rõ được một chút gì về mưu mô của họ không ?

Đoàn lúc ấy lại nhìn người thiếu niên một cách rất kỹ-dì, chưa kịp đáp thì anh ta lại nói :

— Xin ông cho biết, đó là những điều cực kỳ quan trọng, vì...

Đoàn bỗng hỏi :

— Nhưng ông là ai ?

— Tôi là phong viên báo *Thời Thế*.

— Vâng, nhưng ông là người... tên là gì ?

— Tên tôi là Lê Phong, và là người rất có câu-tình với ông.

— Ông Lê Phong ! Tôi vẫn biết tiếng ông... Tôi lại định đến thăm ông để hỏi những việc riêng và cần ông giúp.

Lê Phong đáp :

— Càng hay, vì những việc riêng ấy chính lúc này là lúc ông nên nói ra.

Đoàn càng bối rối thêm, nhìn người thiếu niên, lưỡng lự một lát :

— Không, tôi không nói ở đây được, xin mời ông lại chơi nhà... hay chốc nữa ra, tôi sẽ xin đến báo *Thời - thế*. Bây giờ (Đoàn nhìn đồng hồ) bây giờ đến giờ rồi, xin lỗi ông. À mà tại sao ông biết ?

— Biết gì kia ?

— Biết các điều ông hỏi tôi. Ông biết từ bao giờ ?

— Vừa rồi.

— Vừa rồi !

— Vâng. Vết mực ở ngón tay ông : ông viết bức thư dài, ông chưa kịp rửa tay, và đến muộn ; nhưng không quan trọng, vì bức thư mới nhận được : ông nhét nó vào túi áo một cách cũng vội vã đến nỗi để tôi trông thấy mé phong-bì nhỏ lên...

Còn về những kẻ thù ông thì *lời cũng vừa mới thấy* : trong lúc tôi nói truyện với ông, tôi vẫn đề ý đến hai người lạ mặt đứng cách đây một thước và nhìn ông một cách hẳn học không biết ngần nào. Chúng lần xa rồi. Nhưng tôi vẫn nhận được : một người ăn mặc quần áo tím thẫm, đeo kính trắng, quần phụ — là tuy trời không rét lắm, còn người kia thì lỗ hơ, mặc quần áo do, cao lớn và cụt một tay.

Đoàn kêu sẽ lên một tiếng :

— Trời ơi ! người cụt tay !

— Vâng, cụt tay trái, tay ấy thợ luôn vào túi, nhưng tôi vẫn chú ý, nên không dấu được tôi...

(còn nữa)

Thế Lữ

MỖI KHI Ở CẢNG
CÁC NGÀI DÙNG THUỐC
TÂY MUỐN ĐƯỢC THUỐC
MỚI, TỐT, MÀ LẠI RẺ.
— XIN MỜI LẠI HIỆU —

Pharmacie COUPARD
H A I P H O N G
Chủ-nhân : Bùi-dinh-Từ
Được-sĩ hạng nhất ở trường
— Đại-học Strasbourg. —
Tiếp khách lấy và tự trông nom pha thuốc.

THẬP-LẬP KIM-ĐAN

TRỊ ĐAU DẠ-DÀY — PHÒNG TÍCH

Ăn không tiêu, Đau da bụng, Đau hơi, Hay ợ, Ợ chua, Sỏi bụng,
Đau bụng, Đau lưng, Tắc ngực... — nhẹ 2, 3 ve — nặng 4, 5 ve
LÀ KHỎI HẢN — Mỗi ve to . . . . . 0\$35

BẢO HÒA DƯỢC PHÒNG

32, RUE DUPONT EN BOIS (phố cầu gỗ) HANOI
Đại-lý : Hải-phong Mai-Lĩnh 60 - 62 Paul Doumer — Vinh Sinh-Huy 59 Maréchal Foch — Huế Kim-Sanh
được-cục, Mỹ-loi, Cán Hai, gare (Huế) — Hadông Minh-Hưng 64 R. Nguyễn-Hữu-Độ.

TIÊU SƠN TRẮNG SĨ

Truyện dài của KHAI-HUNG

(Tiếp theo)

KIẾN XUYỀN HẦU ngồi xuống tràng kỷ, nghe nhà sư tụng niệm.

Ít lâu nay hầu rất chăm nghe kinh Phật và hiểu thấu cái triết lý cao siêu của một đạo giáo đã an-ủi được lòng chán-nản của nhà trí sĩ sống vào giữa lúc giao thời.

Hầu thường đi ngao du sơn thủy, tìm đến thăm những nơi danh lam thắng cảnh, rồi ở đó, nếu gặp những nhà sư chân tu, hầu cùng họ đàm-đạo về ý nghĩa kinh Phật.

Một lễ nữa khiến hầu yêu Phật-giáo: hầu muốn ngắm ngắm, lặng lẽ phân-đối nhà Tây-sơn. Từ ngày vua Nguyễn-Huệ xướng sắc-chỉ bắt phá hết chùa nhỏ ở các làng, chỉ để lại mỗi hạt một vài ngôi có tiếng, thì hầu bỗng thấy hầu càng yêu đạo Phật lắm, yêu một đạo giáo đã bị nhà Tây-sơn ruồng ghét.

Phạm-Thái cúng Phật xong đứng dậy, chấp tay chào Kiến xuyên hầu, vì chàng đã biết hầu đợi từ nãy. Kiến-xuyên-hầu đáp lễ, rồi mời chàng ngồi.

Nghe một lão quan hỏi đến việc tu-hành, đến các kinh bản một cách rất chu-đáo, rành mạch, Phạm-Thái hơi lấy làm lo sợ, vì bấy lâu ẩn núp dưới bóng từ bi, chàng đã kịp có thời giờ mà khảo cứu tới sách Phật đầu. Chẳng qua, chàng chỉ học thuộc mấy câu kinh kệ nhĩ nhặng để e-a che mắt thế gian, cùng là sửa sang cái điệu bộ hiền lành kính cần để ra phết một nhà chân tu mà thôi.

Đời chàng là đời hoạt động của một tráng sĩ, mà tu đối với chàng chỉ có nghĩa là tập luyện tinh thần cho kháng khái, chí khí cho cứng cáp, gân cốt cho mạnh mẽ, và Nát bàn của chàng là trả được thù cho cha, cho vua, cho các bạn đồng chí bị giết. Có một lúc nào tâm trí chàng được thư thái mà xem tới sự tích đời Phật tổ mà tìm hiểu cái nghĩa vụ khoát của những chữ « hư vô, tĩnh tọa ».

Nay chàng gặp Kiến xuyên hầu mà chàng đoán là một người hiểu tinh tường đạo Phật, nếu chàng không tìm cách dấu cái dốt của mình, e chẳng khỏi bị hầu khinh bỉ. Điều đó chàng không muốn có, từ khi vụt nảy một ý-tưởng rất kỳ-dị trong tâm trí chàng.

Chàng liền xoay câu truyện từ chỗ đạo giáo ra chỗ văn thơ. Chàng đã được Thanh xuyên hầu thuật cho hay tình-tình và tư-tưởng của cha. Chàng biết rằng Kiến-xuyên-hầu rất chuộng Đường thi và thích cái thú ngâm-vịnh bên hoa dưới nguyệt. Chàng liền nói:

— Bầm cụ lớn, bần-tăng thường được quan trấn-thủ đọc cho nghe thi văn của cụ lớn. Thực là lời lời châu ngọc, hàng hàng gems thêu.

Kiến xuyên-hầu quên bẵng ngay sự đau-đớn, cười hi hửng Phạm-Thái:

— Sư ông tinh về trí-sĩ như tôi đây thì ngoài cầm, kỳ, thi, tửu ra, còn có cái thú gì nữa? Nhưng nghe chừng sư ông cũng con nhà nho giáo thì phải.

Phạm-Thái biết thế nào Kiến-xuyên hầu cũng hỏi đến gia sự nên đã xếp sẵn câu truyện từ trước:

— Dạ dăm bầm cụ lớn, nhà bần-tăng quả đời đời theo nho-giáo. Gặp thời loạn lạc, cha mẹ lại sa sút, nên cho bần-tăng xuất gia ăn mày cửa Phật ngay khi mới lên mười tuổi, nhờ ơn sư-tổ dạy-bảo, nên bần-tăng cũng biết ít nhiều chữ-ngữ.

Kiến-xuyên-hầu mỉm cười, gật gù ngâm-ngã:

« Vứt bút nghiên theo việc đao cung ».

Rồi nói tiếp:

— Tôi chẳng biết sư ông có vốn giòng hào-kiệt không, nhưng gặp thời loạn mà vứt bút nghiên theo việc kinh kệ thì hơi tầm-thường. Nhưng mỗi người có một « nghiệp » riêng theo

Kiến xuyên hầu ngừng lại, gọi người nhà pha nước, rồi nói lảng ngay sang truyện khác hình như câu truyện tâm sự không tiện đem ra bàn với một người chưa quen thân.

Về phần Phạm-Thái, chàng cũng rất thận trọng lời nói, giữ gìn ý tứ, vì chàng chưa biết tâm-địa Kiến xuyên hầu ra sao, chẳng rõ hầu còn trung-thành với nhà Lê hay là hầu đã đổi bụng, theo Tây-sơn như nhiều vị quan già khác. Cứ lời Thanh xuyên hầu thì đã hai, ba lần Ng.-Huệ triệu hầu ra tham-chính, nhưng hầu lấy nê rằng đã già yếu xin ở nhà dưỡng lão.

Có một điều Phạm-Thái hơi lấy làm lạ, là Kiến xuyên hầu có mỗi một con trai. Nay người con ấy qua đời một cách đột ngột, sao hầu không tỏ lòng khổ thống, và nét mặt lại giữ được gần thản nhiên như thế. Há phải hầu không thương con? Hay hầu đã có cháu nối giõi tông đường rồi, nên hầu không lo ngại nữa. Phạm Thái muốn dò ý Kiến xuyên hầu, liền hỏi:

— Bầm cụ lớn, quan trấn thủ Thanh xuyên hầu thực là một người lỗi lạc, thất lạc đi thì nhân dân thiệt mất một

uất. Quan trấn thủ không may qua đời, thì mấy cậu cháu trai kia sau này làm gì không nổi được nghiệp nhà mà quan cao chức trọng.

Kiến xuyên hầu vẫn cười nhạt:

— Hừ! nghiệp nhà! Hừ! quan cao, chức trọng thì làm gì?

Rồi hầu nhìn thẳng vào mặt Phạm Thái:

— Có lẽ đi tu như sư ông cũng hay. Nhà sư nhún nhường:

— Bầm cụ lớn cũng là một sự bất đắc dĩ. Bần tăng vẫn biết « vô quân, thần, phụ, tử... »

Kiến xuyên hầu ngắt lời:

— Quân thần nào có ra quân thần! còn phụ tử... Đó, sư ông coi: có hợp thì có tan, phải rời bỏ người mình yêu...

Hầu nghẹn ngào không nói được dứt câu, nhất là tiếng khóc nỉ non ở buồng bên đưa ra càng làm cho hầu đau đớn: Hầu nâng chén nước, yên lặng mời nhà sư, rồi uống một hơi cạn chén như muốn nuốt hết sự khổ thống xuống can tràng.

LONG CƠ

Xong việc tang ma của bạn đồng chí, Phạm Thái đã toan xin phép Kiến xuyên hầu để trở lại nhà, vì chàng đương sốt ruột về công việc đảng Tiêu Sơn, mà bấy lâu chàng không nhận được tin tức.

Bỗng xảy ra một việc đau lòng. Sáng sớm hôm ấy chàng ra viếng mộ bạn một lần cuối cùng.

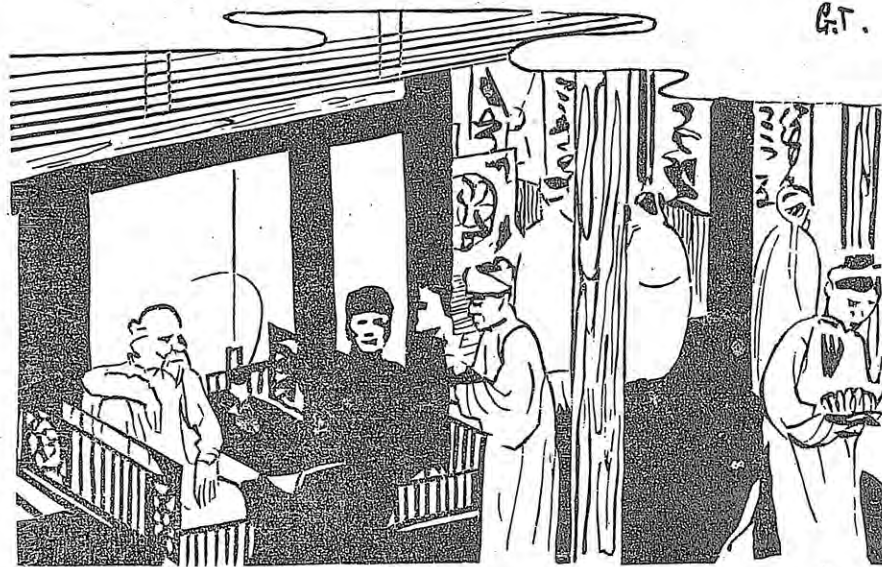
Xa xa chàng đã trông thấy từ mờ bốc lên một làn khói biếc nghi ngút lần trong sương buổi sáng thu. Chàng nghĩ thầm: « Minh tướng vào giờ này thì chưa ai ra viếng mộ, thế mà trước mình đã có người đến rồi ».

Chàng đã định quay về, nhưng chàng dăm dăm nhìn quanh mờ, vẫn không thấy bóng một ai: « Có lẽ người đến viếng đã đi rồi chăng? Nhưng, người ấy là ai? Chẳng lẽ Long-Cơ lại ra sớm đến thế? »

Phạm Thái liền tiến đến gần. Chàng thoáng nghe rõ tiếng rên khừ khừ se se. Bỗng chàng giật mình. Cách mờ độ hai ngũ, dưới một cành dương liễu, chàng thấy thủ lĩnh, lác lác cái sắc một người đàn bà vận tang phục. Dưới chân, một đống gạch đồ ngỗng ngang. Chàng hiểu ngay là người kia vừa thất cổ.

(Còn nữa)

Khai Hu'ng

nghĩa là tập luyện tinh thần cho kháng khái, chí khí cho cứng cáp, gân cốt cho mạnh mẽ, và Nát bàn của chàng là trả được thù cho cha, cho vua, cho các bạn đồng chí bị giết. Có một lúc nào tâm trí chàng được thư thái mà xem tới sự tích đời Phật tổ mà tìm hiểu cái nghĩa vụ khoát của những chữ « hư vô, tĩnh tọa ».

Nay chàng gặp Kiến xuyên hầu mà chàng đoán là một người hiểu tinh tường đạo Phật, nếu chàng không tìm cách dấu cái dốt của mình, e chẳng khỏi bị hầu khinh bỉ. Điều đó chàng không muốn có, từ khi vụt nảy một ý-tưởng rất kỳ-dị trong tâm trí chàng.

Chàng liền xoay câu truyện từ chỗ đạo giáo ra chỗ văn thơ. Chàng đã được Thanh xuyên hầu thuật cho hay tình-tình và tư-tưởng của cha. Chàng biết rằng Kiến-xuyên-hầu rất chuộng Đường thi và thích cái thú ngâm-vịnh bên hoa dưới nguyệt. Chàng liền nói:

— Bầm cụ lớn, bần-tăng thường được quan trấn-thủ đọc cho nghe thi văn của cụ lớn. Thực là lời lời châu ngọc, hàng hàng gems thêu.

Kiến xuyên-hầu quên bẵng ngay sự đau-đớn, cười hi hửng Phạm-Thái:

— Sư ông tinh về trí-sĩ như tôi đây thì ngoài cầm, kỳ, thi, tửu ra, còn có cái thú gì nữa? Nhưng nghe chừng sư ông cũng con nhà nho giáo thì phải.

Phạm-Thái biết thế nào Kiến-xuyên hầu cũng hỏi đến gia sự nên đã xếp sẵn câu truyện từ trước:

— Dạ dăm bầm cụ lớn, nhà bần-tăng quả đời đời theo nho-giáo. Gặp thời loạn lạc, cha mẹ lại sa sút, nên cho bần-tăng xuất gia ăn mày cửa Phật ngay khi mới lên mười tuổi, nhờ ơn sư-tổ dạy-bảo, nên bần-tăng cũng biết ít nhiều chữ-ngữ.

Kiến-xuyên-hầu mỉm cười, gật gù ngâm-ngã:

« Vứt bút nghiên theo việc đao cung ».

Rồi nói tiếp:

— Tôi chẳng biết sư ông có vốn giòng hào-kiệt không, nhưng gặp thời loạn mà vứt bút nghiên theo việc kinh kệ thì hơi tầm-thường. Nhưng mỗi người có một « nghiệp » riêng theo

vị minh quan, triều đình thiệt mất một bực lương tướng ở chốn biên thùy.

Hầu cười nhạt đáp:

— Thời này làm gì có minh quan, lương tướng! Vả gần bốn mươi chết là vừa lắm rồi. Sống giai như già đây chỉ thêm nhục.

Phạm Thái nghe câu trả lời, trong lòng hớn hở mừng thầm, nhưng còn vờ không hiểu:

— Bầm cụ lớn, bần tăng thiết-tưởng, nhà cụ lớn phú quý tốt bực, có điều chi mà cụ lớn phải buồn rầu, phần

THỤT RỬA GIÚP!!!

Các bạn tới nhà mua thuốc Lậu, Giang-Mai — Biểu thêm thuốc thụt các bạn ở xa. — Tính giá đặc biệt với anh em lao-động.

Lậu. — mới mắc: buốt tức ra nhiều máu dưng

kinh niên: tiểu tiện thông hoặc sáng ra một vài nhọt dưng thuốc số 7. —

chưa rút nọc: khi ráo mủ, nước tiểu có mắng rớt, quy đầu sưng, — ra rai gá hoặc buồn ngứa trong ống tiểu, dùng thuốc tuyệt nọc lậu số 9 thuốc lậu đều giá

0\$60 một hộp. — Khi khỏi lậu mà nước tiểu khi trong khi đục hoặc đau lưng mỗi xương, hoặc gi-tinh mộng-tinh thì dùng.

« Kiên-tinh-tư-thận hoàn » mỗi hộp uống 5 ngày giá 1\$50.

Giang-Mai: Lên mụn ở quy đầu, phát hạch (soái) hoặc lở loét khắp mình mẩy, hoa-khế rất gần rất thối

đau xương rụng tóc, rức đầu, lung lay răng hay thổi mồm, củ-đinh, thiên-pháo dùng thuốc số 21 đều khỏi chắc chắn giá 1\$00.

Đàn-bà lậu: 7 phần 10 bệnh chỉ ở đường âm hộ (voie vaginale) còn 3/10 bệnh phát cả ở âm-hộ (vagin) và ống tiểu (urétrure). Bệnh ở ống tiểu thì cũng buốt tức như đàn ông. Nhưng nếu chỉ phát ở đường âm-hộ (voie vaginale) thì khác, nghìn là không

buốt tức, tiểu tiện như thường, vẫn êm ái mà ra nhiều mủ giống như người có nhiều khi hư, thỉnh thoảng mấy thấy hơi tức và nóng ở cửa mình. Để quá trùng ăn vào tử cung, buồng trứng thì nguy hiểm. Phải dùng thuốc số 4 mỗi hộp uống 3 ngày giá 1\$20 và Cao lút độc trừ khi hư số 17 mỗi hộp dùng 2 ngày giá 1\$00.

THANH-HÀ DƯỢC-PHÒNG 55 Route de Hué (phố Chợ Hôm) Hanoi... là nhà thuốc chuyên trị bệnh tinh, — Nhận chữa khoán — Có phòng thụt rửa. Có danh-y coi mạch cho đơn bốc thuốc và chế các thư cao, đan, hoàn, tán chữa các bệnh người lớn trẻ con. — Đại-lý: Sinh-Huy Dược-diêm 59 Rue de la gare Vinh

TRONG MAI

Truyện dài của KHAI-HUNG

(Tiếp theo)

Ở đó ba người yên lặng đi bên cạnh nhau không ai nói một lời, mãi tới khi leo hết con đường giốc lên núi, Lưu đứng lại thở và bảo hai cô thiếu nữ :

— Các cô khoẻ quá !
Phụng tự phụ, mỉm cười :
— Chuyện !

Hiền hỏi :

— Thế nào ! anh đã mệt rồi sao ?
Vậy cái « đồng cảm nam nhi » của anh, anh cất ở đâu không đem ra mà dùng ?

Lưu bàn ngồi nghĩ một lát để ngắm cảnh, nhưng Hiền nóng ruột muốn biết ngay bệnh trạng của Vội ra sao, nên bảo chàng :

— Chịu khó cố một tí nữa, sắp tới rồi. Đó cũng là một cách tập thể thao. Anh phải biết, ngày nào chúng tôi cũng tập chạy, tập đi ít ra là một giờ đồng hồ, phải không chị Phụng ?

Xấu hổ với hai cô bạn gái, Lưu đứng dậy đi liền.

Ngắm họ, chàng nhận thấy sự liên lạc nhịp nhàng của tấm thân dịu dàng uyển chuyển với cái sức mạnh của bộ gân cốt luyện tập có công phu. Và chàng hiểu rằng thời nay không còn là thời kỳ chia hẳn ra bên đàn ông mạnh mẽ và bên đàn bà con gái yếu đuối nữa. Chàng nghĩ thầm : « a sống ở thế kỷ trọng chủ nghĩa cá nhân, mà muốn chủ nghĩa cá nhân hoàn toàn đắc thắng thì không gì bằng làm sao cho nam, nữ bình đẳng về hết các phương diện. Những chữ « phái yếu, phái khỏe » mà còn nói đến, dùng đến một cách đích đáng thì chưa thể bình đẳng được.

Nhìn hai người bạn, chàng tự hỏi : « Họ với mình thì ai thuộc phái khỏe và ai thuộc phái yếu ? »

Cả một vấn đề phụ nữ rõ rệt hiện ra ở trước mắt chàng, hiện ra thành thật, thành xương, cái vấn đề mà trước kia chàng cho rằng chỉ ở trong lý tưởng, vì chàng chỉ mới đọc những lời bàn tán khô khan, lơ mơ, kiểu cách đăng trên các báo chí, và không bao giờ chịu nghĩ đến một cách thiết thực như hôm nay.

XXIII

Hiền đưa Phụng và Lưu đi thẳng vào nhà Vội như chủ dẫn khách vậy. Con chó trắng đã quen cô thiếu nữ thường vuốt ve nó, lại gần vây đuôi mừng quýnh kêu rít lên. Hiền cất tiếng gọi. Tức thì, bác Bật đương rửa

rau ở sân, vứt phịch cái rổ xuống đất chạy ra.

Cái cảnh tượng quá thân mật ấy làm cho Lưu cảm tức, mặt hơi tái đi, đứng im trờng trờng nhìn hết chỗ nọ chỗ kia tỏ vẻ khinh bỉ.

Bác Bật vừa lau tay ướt vào vạt áo, vừa vui mừng nói :

— Trời ơi ! quý hóa quá. Xin rước cô, xin rước thầy cùng hai cô vào chơi.

Hiền hỏi :

— Anh Vội ốm ra sao thế, bác ?
— Vàng, cháu ốm. Sao cô biết cháu ốm mà đến hỏi thăm ?

Thì ra Vội nói dối rằng mẹ dặn lên xin thuốc. Nhưng nói dối thế để làm gì ? Hay Vội lâu lành, ranh mãnh định có

mục đích quỷ quyệt chi đây. Hiền nghi vậy, nhưng chỉ mỉm cười đáp lại bác Bật :

— À, tôi gặp cái Vội, hỏi thăm mới biết. Tôi có gửi nó cầm về cho anh Vội một ống thuốc sốt, chẳng hay nó đã đưa cho anh ấy uống chưa ?

— Thưa cô, nó chưa về. Chờng nó còn chạy ra chợ.

Hiền bảo bác Bật đưa mình vào thăm Vội. Phụng cũng theo vào. Còn Lưu đứng lại ở ngoài sân chấp tay sau lưng chúm môi huyết sáo làm ra bộ thần nhiên lãnh đạm, nhưng bao về giận dữ căm hờn vẽ rành rành trên nét mặt.

— Mời thầy vào trong nhà ngồi chơi xơi nước.

— Được, mặc tôi.

Bác Bật kéo chiếc chiếu mới, gác trên cái giá gỗ treo ở hiên, rồi đến phần vừa giải trùm lên chiếc chiếu rách vừa mời :

— Xin rước thầy cùng hai cô ngồi chơi tạm.

— Được, bác để chúng tôi thăm bệnh anh Vội đã.

Hiền và Phụng lách vào trong gian nhà che phen nửa tối om. Vội đã nghe rõ tiếng Hiền nói ở ngoài sân, vội đứng xuống đất chấp tay chào :

— Lay cò a. Mẹ ơi, chồng họ con cái phen cho sáng một tí, chứ chẳng nhìn rõ gì sốt...

Tiếng Hiền đáp :

— Được, anh cứ nằm nghỉ. Anh sao vậy ?

— Thưa cô, tôi cũng cảm qua loa.

Vội biết có một cô đi với Hiền, nhưng chưa rõ là ai. Mãi lúc bác Bật chống cao cái phen nửa lên, chàng mới kịp nhận ra được là một cô có dự tiệc trà bữa nọ. Chàng sa sầm nét mặt lại. Vì cái cảnh tượng trong phòng

— Nằm xuống. Bảo ngoan chẳng có tôi giận.

Bàn tay cô thiếu nữ vừa thơm tho vừa mát rờn rọi, lại thêm giọng cô nói dịu dàng êm ái, khiến anh dần chài mê man, choáng váng như mất linh hồn, thông thả nghiêng mình xuống phần.

Lúc ấy, Lưu sốt ruột đã theo vào, mắt mở tròn mắt đứng nhìn. Rồi bước thẳng đến gần Hiền, Lưu lạnh lùng bảo nàng :

— Về thôi, chẳng ở nhà cụ mong đợi. Nhưng Hiền vẫn cúi xuống phần bảo Vội :

— Anh nằm nghỉ, lát nữa Vội nó đem thuốc về, anh uống một viên sẽ khỏi ngay.

Bác Bật mời ba người ra phần ngoài hiên xơi nước. Hiền và Phụng nhận lời bưng cái bát xành mẻ đựng nước chè tươi nóng uống xi xụp có vẻ ngon lành lắm. Còn Lưu thì hai tay thọc túi quần đi đi lại lại ngoài sân, mũi chưa lại và luôn mồm kêu :

— Mùi gì tanh quá !

Bác Bật đáp :

— Thưa thầy, mùi lười phơi ở kia đấy. Thưa thầy, con nhà chài lười thì sạch sẽ làm sao được.

Rồi bác vừa cười vừa nói tiếp :
— Thưa thầy với hai cô, có tanh thế mới có cơm ăn.

Hiền lấy làm khó chịu về tình nết Lưu, nói khích một câu :

— Phải, cũng như sau này anh Lưu ra làm trạng sư, người ta càng hay kiện cáo nhau thì anh càng có nhiều tiền tiêu.

Bác Bật chẳng hiểu Hiền nói gì, đáp liền :

— Vàng, chính thế, thưa thầy, thưa hai cô, buổi nay khó kiếm ăn lắm, một đồng bạc cả ngày xưa, ngày nay chỉ bán được năm, sáu hào thôi.

XXIV

Lưu càng cảm giận, nhưng chàng vừa nghĩ ra được một kế, vội tươi tỉnh ngay nét mặt bảo Phụng :

— Đề cô Hiền ngồi lại đây, cô Phụng với tôi ra bãi bẻ chời đi.

Chàng tưởng trêu tức Hiền, nhưng Hiền vẫn thần nhiên như không, bảo Phụng :

— Phải đấy, chị ra đó chơi mát, bãi xóm Sơn đẹp lắm, tôi đã tắm ở đấy vài lần.

— Thôi, chờ chị cùng đi cả.

— Thì hai người cứ đi trước, tôi sẽ ra sau.

(Xem trang sau)

GIA-ĐÌNH HẠNH-PHÚC

CẬU.— Mẹ ơi, tôi sung-sướng quá, tôi mới dùng có 3 ve Tiệt trùng và 4 hộp Bồ ngũ tạng mà bệnh đã khỏi hẳn, đây này, mẹ xem, nước tiểu trong lắm rồi, không có tí vẩn nào nữa. Thực là hoàn toàn lành rồi mẹ ạ.

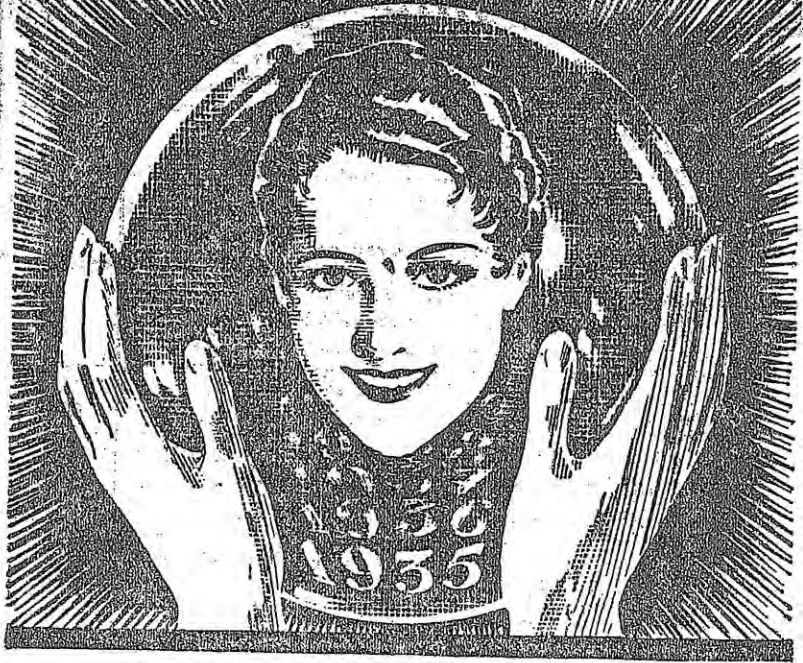
MỢ.— Ồ ! thật là hạnh phúc cho gia đình nhà ta. Thuốc Tiệt trùng và Bồ ngũ tạng của Lê-huy-Phách thánh thật nhĩ cậu nhĩ ?

Sau khi khỏi bệnh lâu, giang mai, tiêu tiện vàng, đực có vẩn (filaments), ướt quy đầu, nhói nhói như kiến đốt và nhiều bệnh tật rất khác nữa, như thế là chưa tiệt nọc, phải dùng thuốc Tiệt Trùng số 12 (giá 0\$60) và Bồ ngũ-tạng số 22 (giá 1\$00) mới khỏi hẳn được bệnh hiểm ấy.

ĐẠI-LÝ.— Bacninh: Chi-Lan-147 phố Ninh-xá. Nam-Định: Việt-Long, 28 Rue Champeaux (trên trường học bên cầu). Haiphong: Nam-Tân, 100 Bonnal. Thái-Bình: Minh-Đức, 97 Jules Piquet. Vinh: Sinh-Huy, 59 phố La-ga. Huế: Văn-Hóa, 87 Paul-Bert. Qui-Nhơn: Trần-văn-Thăng, avenue Khải-Định. Nha-Trang: Nguyễn đình Tuyên, tailleur tonkinois. Saigon: Đường thị Khuyên 100 Rue d'Espagne. Vientiane: Phan thị Lộc, Rue Talforin.

LE HUY PHACH
= 12, SINH-TỬ, HANOI =

**CÁCH HƯỚNG-DẪN TƯ-ÔNG-LAI MỖI!
CÁC BÀ, CÁC CÔ HÃY NÊN DÙNG THỬ!**

Dù mình sinh ngày nào mặc dầu, những sự đặc-thắng mà mình chiếm-đoạt được năm nay, và sau này, không phải là do nơi số mệnh, mà chính là nhờ ở mình vậy.

Các bà, các cô, ngày nay ai cũng có thể làm cho da-dẻ trẻ-trung lại được, dù da-dẻ đã bị răn-reo, phai-lạt. Do một phương-pháp khoa-học tinh-vi của Bác-sĩ Stejskal ở trường Đại-học ở Vienna, người ta đã tìm thấy ở những súc-vật nhỏ một chất có thể bôi-bỏ lại da-dẻ gọi là Biocel.

Hiện nay chất đó chuyên dùng làm Kem Tokalon màu hồng.

Tốt trước khi đi ngủ bôi thử kem này, thì da-dẻ sẽ trở nên tươi-tắn, mịn-màng; sáng-dày dùng thử kem màu trắng không mỡ. Thử kem này làm mất những lỗ chân-lông mở rộng, chăm-hương và nét phai-lạt của da-dẻ.

Thử kem này rất trắng, rất bõ, và không hại da.

Các bà, các cô hãy nên dùng thử cách cải lão hoàn đồng giản-dị này, rồi ra vì sự thay đổi màu nhiệm của sắc mặt, tương lai của các bà, các cô sẽ đầy giẫy những hạnh-phúc và sự đặc-thắng trong tình trường.

Xin bảo-đảm sự kết quả tối-mỹ, nếu không sẽ hoàn tiền.

KEM PHẤN TOKALON

BÁN TẠI CÁC CỬA HÀNG LỚN Ở BẮC-KỲ VÀ TRUNG-KỲ — ĐẠI-LÝ ĐỘC QUYỀN Ở BẮC-KỲ VÀ TRUNG-KỲ: MARON, ROCHAT ET Cie — 45, Bd GAMBETTA A HANOI

Phụng xưa nay vẫn ghen với Hiền được Lưu luyện [ai] và coi như vợ chưa cưới. Nàng [cho rằng] nàng giàu có xinh đẹp chẳng kém gì Hiền, thì sao nàng lại không xứng đáng làm vợ Lưu. Lưu không đề ý đến nàng chỉ vì chưa có dịp nào nàng được truyền trò thân mật với chàng mà thôi. Phải biết rõ tâm hồn nhau mới thành thực yêu nhau được. Vì thế, nàng nhận lời, vui vẻ đứng dậy cùng Lưu đi liền.

Nhưng [đó chỉ là] một mưu kế Lưu dùng để gọi lòng ghen của Hiền. Chàng vẫn kiêu căng tự cho mình là một người chồng mộng tưởng của các cô tân thời. Chẳng thế mà tiệc trà nào, bọn họ cũng phải mời chàng cho bằng được: Cái ý nghĩ âm thầm ở đáy trái tim các cô thiếu nữ kén chồng cùng các bà mẹ kén rể, chàng có thể tự hào rằng chàng đọc được vanh vách.

Ra tới bãi biển, thấy Lưu buồn rầu nghĩ ngợi, Phụng sẽ bảo chàng:

— Chị Hiền cũng hơi lỗ, anh Lưu nhỉ?

— Thưa cô, có thể.

— Ai lại đến thăm một anh đánh cá bị ốm bao giờ.

Không thấy Lưu trả lời, Phụng nói tiếp:

— Chàng còn nghĩ đến thể diện, 'hề điếc gì nữa! Chàng còn sợ những lời dị nghị của công chúng nữa.

Nghe Phụng nói xấu bạn, Lưu đã hỏi câu:

— Có tính lời dị nghị của công chúng thì đáng kể vào đâu!

— Vẫn biết thế, nhưng nhờ ra...

— Nhờ ra sao?

Phụng muốn Lưu hiểu ngầm câu nói đầy nọc độc của mình, nên chỉ mỉm cười:

— Không, chẳng sao cả. Chết chửa, em quên hẳn rằng chị Hiền là vị hôn thê của anh.

Lưu cau có:

— Thưa cô, thế thì cô làm to. Có Hiền chỉ là một người bạn rất đáng kính của tôi, cũng như cô, cô Thi, cô Lan và hết thầy, các cô thiếu nữ khác mà tôi có hận hạnh, được quen biết.

Phụng tinh ranh nhìn Lưu:

— Thì ra thế. Tôi lại cứ tưởng...

Lưu ngắt lời:

— Thưa cô, không bao giờ nên tưởng. Phụng cười khanh khách:

— Không thì thôi, làm gì mà anh giận em thế?... Nếu chị Hiền không phải là vị hôn thê của anh càng hay.

Lưu chau mày:

— Thưa cô, sao lại càng hay?

— Vì ban nãy tôi lỡ lời nói xấu chị ấy mấy câu.

— Vâng, tôi cũng tưởng điều ấy không nên, nhất là khi người bạn lại không có mặt ở đây.

Phụng càng cười to. Lưu hỏi:

— Sao cô lại cười?

— Anh đáng tức cười lắm, vì tôi có thể ví anh với anh chàng Alcestre trong vở hài kịch của Molière được. Ai lại nói chuyện với một cô thiếu nữ mà cau có gắt gỏng đến hay.

Lưu chợt tỉnh ngộ:

— Tôi xin lỗi cô, tôi thường có nết xấu ấy thực, cô tha thứ cho. Nhưng ta về thôi kẻo cô Hiền mong.

Phụng vẫn còn tàn ác:

— Biết đâu rằng chị Hiền mong!

Khi trở về nhà Vòi thì Hiền đang đứng bên phản hỏi chuyện anh chàng đánh cá. Gần đó, Vòi tay cầm bát ước với ống thuốc.

Thấy Lưu và Phụng, nàng thần nhiên hỏi:

— Về với thế?

CINEMA PALACE Từ thứ tư 18 đến thứ hai 23 Décembre 1935
FAVORITE (Nell Gwyn)
do những tài tử Anna NEAGLE và Sir Cedric HARDWICKE sắm những vai chính do ông Herbert Wilcox dàn cảnh. Một cuốn phim tinh nhiều, đoạn éo le cảm động lại do những tài tử trứ danh người Đức sắm trẻ

CINEMA TONKINOIS Từ thứ sáu 20 đến chủ nhật 22 Décembre 1935
LA PETTE CHOCOLATIERE
do những tài tử RAIMU — Jacqueline Francell và Pierre Bertin sắm vai chính. Ai muốn vui cười lại xem phim này sẽ được cười thỏa thích.

Từ thứ hai 23 đến thứ năm 26 Décembre — Chiếu phim: **L'AVENTURIER**

Những cửa hàng

IDEO

là cửa hàng
— đẹp nhất —

Nhân dịp khai trương
Bán hạ giá mọi thứ cần dùng
cho học trò

RA VÀO TỰ DO

Viên-Đông Ân-Đường
BÁN SÁCH VỎ GIẤY BỤT
85, phố Paul-Bert, HANOI — 25, đường Paul-Bert, HANOI

CÓ BỆNH CHỮA BẰNG THUỐC VO DINH DAN
THÌ KHỎI NGAY

thuốc bổ ở Viên Đông (CỬU LONG HOÀN)
(tên thuốc câu chứng tại tòa) Chuyên trị những chứng bệnh như sau này:

1) Già cả mệt nhọc, ăn ngủ thất thường; hay đau vặt, nhức mỏi bản thân, hay âu-sầu đã dượt. — 2) Đàn ông yếu nhược, tinh lực khiếm khuyết; đau lưng, mỏi gán, hình vóc tiêu tụy, kém huyết, ốm xanh, làm việc ít mà mau mệt. — 3) Đàn bà mất máu ăn ít ngủ ít, hay bồi hồi, hay mệt; hay quên, sanh ốm bất cứ do nguyên nhân nào. — 4) Con nít: chậm lớn, ốm o, làm biếng ăn, chậm lẹc thiếu trí khôn, hay đau vặt. — 5) Không bệnh: nên uống, thay mau lên cân mập sung sức, khi huyết cường kiện. Đi xa thừc đêm uống một hoàn đầy khỏe.

Thực là một thứ thuốc vừa bổ vừa trị bệnh, công hiệu phi thường. Từ 7 năm ra đời chưa có thuốc nào tranh đặng.

Hộp 10 hoàn 5\$50. Hộp 4 hoàn 2\$50. Hộp 2 hoàn 1\$10

DẦU CỬ-LÀ VO-DINH-DAN
THOẢ ƯỚNG TRỊ BẢ CHỨNG HAY HƠN HẾT
0\$10 1 lọ

số 60
HUỆ LIÊU GIẢI ĐỘC HOÀN
(Trị lậu, Giang mai, Sang độc)

Thuốc này trị được ba chứng bệnh? Lậu, Giang mai, hay là hội soài. Bệnh mới phát hay kinh niên, uống vào cũng tuyệt nọc. Phương thuốc Huệ liêu giải độc hoàn này không công phạt, không hại đường sinh dục. Uống vào thì cứ hòa hườn, chạy khắp cả châu thân sát trùng, trừ nọc cả ba thứ bệnh, rồi đuổi độc ra ngoài.

Dùng thuốc này mỗi bữa thì mỗi bữa trừ được một mớ trùng độc. Cứ thế mà trừ lâu, nhẹ trong 50 ngày nặng hai tháng thì tuyệt nhiên trong mình không còn bệnh nữa. Dầu là bệnh mới hay bệnh đã kinh niên cũng vậy.

Chúng tôi tưởng cái phương lược trị bệnh phong tình như thuốc Huệ liêu giải độc hoàn của chúng tôi là đúng phép, vừa trị được bệnh vừa được trừ căn.

Còn bảo uống vào nội năm ba ngày cho hết bệnh, cho rút mủ lập tức như nhiều thứ thuốc đã rao, thì chúng tôi giám tưởng đó là chỉ uống cấp thời cho đỡ bớt chớ không khi nào trị bệnh đặng.

Thuốc Huệ liêu giải độc hoàn bảo chế toàn bằng những dược bản xử trị một cách chắc chắn và tuyệt nọc, bất câu là trị riêng một bệnh hay là trị một loạt ba chứng nói trên đây.

1 hộp 1 \$00

BÁN TẠI VÕ-ĐÌNH-DÂN DƯỢC PHÒNG
13, PHỐ HÀNG NGANG HANOI. — SÁNG LẬP NĂM 1921
323, RUE DES MARINS, CHOLON
VÀ CÁC PHÂN CỤC TRONG ĐÔNG-DƯƠNG

Phụng đưa mắt liếc Lưu, cố ý bảo :
« Đấy anh coi, chị Hiền có mong đợi
chúng mình đâu ! »

Hiền chỉ hỏi một câu vợ vờ rồi lại
quay về phía Vội :

— Anh uống rồi ?

— Thưa đã, cảm ơn cô.

— Vậy năm nghĩ nhè, chúng tôi về
thôi. Hè chưa khỏi thì tôi lại đem
thuốc nữa đến nhưng chắc thế nào
cũng khỏi, phải không ?

— Vội trở mình quay vào phía trong.
Hiền vừa thoáng trông thấy hai giòng
lệ lặng lẽ chảy hai bên má anh chàng
đánh cá : đó có lẽ là những giọt nước
mắt sung sướng lẫn đau trơu đời
chàng.

Hiền cũng mỉm cười sung sướng.

(còn nữa)

Khai Hưng

Số gạo xuất cảng năm nay

Saigon. — Số gạo và tấm do bến Saigon
xuất cảng, tính từ đầu năm tới 2 Décembre
vừa rồi là 1.672.828 tấn. Như thế gạo năm
nay đã xuất cảng nhiều hơn hết, kể từ
xưa đến nay, vì năm 1928 là năm xuất
cảng được nhiều nhất cũng chỉ được có
1.666.162 tấn.

Tuy thế, số tiền thu được chỉ bằng nửa
năm 1928, vì giá gạo ngày nay rất hạ.

Kết liễu vụ án Cầu-lồ và vụ Durban.

Hanoi. — Phiên Đại hình vừa rồi đã xử
vụ bác-sĩ Gillard và Trần-văn-Nhân can
tội giết Trương Tất ở đồn điền Cầu-lồ
(Bắc-giang), phạt Nhân 3 năm tù, Gillard
2 năm tù và liên đới bồi thường cho vợ
con Trương Tất 3.000 đồng.

Về phần Durban, phải trả lại cho khách
hàng của luật sư Mayet 12,545\$ và cho

hiệu Phúc-hưng-thái nhiều món tiền từ
vạn hàng trở lên, có món to tới 32.108\$.
Durban đã biến thủ của khách hàng có
tới 500.000\$.

Việc Ý-Á chiến tranh

Paris 9.12. — Mussolini đã phúc đáp là
không thể nhận được dự án của Anh-
Pháp và nhất định đòi chia nước Ethiopie
làm ba khu như sau này: khu của người
Ethiopie được độc lập, khu các tỉnh ở
xung quanh nước Ethiopie mà các vua
chúa trước chiếm được sẽ để Ý kiểm
soát, còn khu các tỉnh mới bị thất thủ sẽ
là thuộc địa của Ý.

Quanh việc Trung-Nhật

Bắc-hình 5.12. — Tướng-giới-Thạch
đã phái Vương-chính-Đình sang Nhật.
Vương tuyên bố là lấy tư cách riêng sang
thăm đại tướng Nhật cùng hết thấy các
yếu nhân trong chính giới Nhật là bạn
cũ của Vương. Về việc vận động tự trị ở
Hoa-bắc, có dịp Vương sẽ thảo luận tới.

Àn may hực cảnh

— Cũng liều nhắm mắt đưa chân.

Hội Vạn-Quốc Tiết-Kiệm

XỔ SỐ HOÀN VỐN CHO PHIẾU TIẾT KIỆM mở ngày 28 NOVEMBRE 1935

Chủ tọa: Ông Bruno, Dự kiến: Các ông Phạm-khắc-Minh và Võ-văn-Liêng

Cách thức số 2 — Bộ số 801		
1274	Ông Đàm-Kiểm ở Baria	1.000 \$ 00
3775	— Joseph Hoareau ở Haiphong	1.000 \$ 00
4731	— Huynh-buu-Rot ở Cailay	250 \$ 00
P. số 1445 kg. đóng góp thường lệ, nên kg. được dự cuộc xổ số này		
Sau khi đóng tiền được 2 năm rồi, thì người chủ phiếu cách thức số 2 được hưởng số tiền lợi của Hội chia cho. Số tiền lợi chia cho những người chủ phiếu về cách thức số 2 trong năm 1934 là... 4.871\$40		
Cách thức số 3 — Bộ số 98		
1978	Ông Tissoui ở 40 đường Général Bichot Hanoi.	1.000 \$ 00
Xổ số chia tiền lợi — Số tiền chia: 350\$18		
34	Phiếu Vô Danh ở Hanoi.	175 \$ 09
35	Phiếu Vô Danh ở Hanoi.	175 \$ 09
Sau khi đóng tiền được 2 năm rồi, chủ phiếu số 3 được hưởng số tiền lợi của Hội chia cho. Tiền lợi tra trong những cuộc xổ số năm 1934 là : — 5.545\$23 Tiền lợi chia cho những chủ phiếu số 3 là : 2.393\$52 Tổng cộng số tiền chia cho phiếu số 3 trong năm 1934 được 7.938\$55		
Cách thức số 5 — hoàn vốn gấp bội		
29609	Phiếu này chưa phát hành.	
Cách thức số 5 — hoàn nguyên vốn — Bộ số: 1789		
1581	Ông Louis André ở Saigon.	1.000 \$ 00
12982A	— Nguyen-thua-Mỹ ở Tâyninh.	500 \$ 00
24322A	Bà Nguyễn-thị-Hoan ở Saigon.	200 \$ 00
Những phiếu số: 19005A, 19002A, 23471A, 19121A, đóng góp trễ quá 1 tháng, nên không được hưởng quyền lợi trong cuộc xổ số trên đây		
Cách thức số 5 — Được miễn góp — Bộ số 2120		
19549A	Ông Nguyễn van Tan ở Mytho	500 \$ 00
9824A	Bà Phạm thị Hương ở Giadinh	200 \$ 00
19544A	Cô Simone Depréle ở Saigon	200 \$ 00
Những phiếu số 14095, 1934A và 19522A đóng góp trễ quá 1 tháng nên không được hưởng quyền lợi về cuộc xổ số trên đây.		

Các người chủ phiếu số 5 được chia lợi của hội kể từ ngày mua phiếu. Trong các hội lập bản ở Viễn-Đông có một hội Vạn Quốc Tiết KIỆM chia lợi cho người mua phiếu kể từ năm thứ nhất. Tiền lợi chia cho những người mua phiếu trong năm 1934, mở trong cuộc xổ số ngày 29 Juillet 1935 là:
Phiếu số 86 ông Paul Coulom ở Saigon được 1.000\$ - p. số 24733A ông Ng. v. Sao ở Tanchau được 200\$

Số tiền hoàn vốn gấp bội cho phiếu cách thức số 5 về tháng Décembre là 5.000\$00 và mở vào ngày thứ năm 28 Décembre 1935 tại Hội-sở ở Saigon

FUMEZ LE JOU NE FUMEZ PAS

MARYLAND EXTRA..... étui blanc ..... 0\$16
 SUPÉRIEURES..... étui bleu 0.14
 SURFINES { Paquet rouge..... 0.12
 — vert..... 0.06

VIÊN-DÔNG TÔN-TÍCH HỘI

Của Hội tư-bản SEQUANAISE thành Ba-lê lập nên
Công-ty vô danh hùn vốn 4.000.000 phật-lãng, một phần tư đã góp rồi
Công-ty hành-động theo chỉ-đụ ngày 12 tháng tư năm 1916
Đăng-bạ Hanoi số 419

Món tiền lưu-trữ (Tính đến ngày 31 Decembre 1934) **440.586\$57** để Hội hoàn-vốn lại cho người đã góp).

GIÚP NHỮNG NGƯỜI ĐÈ DÀNH TIỀN
Tổng-cục ở HANOI 32, Phố Paul-Bert. — Giấy nói số 892
Sở Quản-ly ở SAIGON 68, đường Charner. — Giấy nói số 1099

Bảng xổ số hoàn tiền về tháng Novembre 1935

Mở ngày thứ sáu **29 NOVEMBRE 1935** tại sở Quản-ly ở số 68, Đường Charner tại Saigon do ông TRAN-VAN KHA, conseiller colonial — chủ-tọa, ông SEVERIN VILLAREAL và ông HUYNH CONG-XU dự tọa

Những số trúng	Danh sách các người trúng số	Số tiền hoàn lại
Lần mở trước nhất: hoàn vốn bội phần		
Những số đã quay ở bánh xe ra: 22.957-39.181		
22.957	M. TRAN-VAN-CHE ở Gia-dinh (phiếu 200\$)	1.000\$
39.181	M. HO-VAN-VINH, giáo-học ở trường Phu-Xuân Huế (phiếu 200\$)	1.000.
Lần mở thứ hai: hoàn nguyên vốn		
Những số đã quay ở bánh xe ra: 342-566-448-1.954-2.352-2.735-1.223-2.354-1.557-2.317-40-1.831-61-2.474.		
3.566	2) M. KHI-KY, 51 rue Jean Dupuis à Hanoi.	200.
	4) M ^{lle} LE-THI-AN ở Tân-an	200.
25.557	M. LUU-HUU-TAN, ở Gia-dinh	200.
36.061	M. NGUYEN-TU-CHINH, 7, rue Capitaine Diu ở Tuyên-quang	200.
41.474	Phiếu này chưa phát hành.	
Lần mở thứ ba: khỏi phải góp tiền tháng		
Những người có tên sau này trúng số được lĩnh phiếu miễn trừ, trị giá kể ở cột thứ nhất, có thể bán lại ngay theo giá tiền kể ở cột thứ hai.		
		Cột thứ nhất Cột thứ hai
Những số đã quay ở bánh xe ra: 564-824-2.334-1.599-13-2.606-2.866-1.841-1.570-2.429-1.277-2.114-1.640-2960.		
22.841	M. CHUONG-VAN-VO, rue Rap Hat ở Hongay.	200\$00 105\$60
29.429	M. DINH-VIET-TAO, ở Duc-My, Doluong, Vinh.	200.00 104.40
37.840	M. DUONG-VINH, ở Cholom.	200.00 101.20
41.960	Phiếu này chưa phát hành.	
Những kỳ xổ số sau định vào ngày 30 Decembre 1935 hồi 9 giờ tại sở Tổng-cục. 32, phố Paul Bert, Hanoi.		

Hội dân nhiều người đại-ly có đảm-bảo chắc-chắn

Mười một vạn bạc biếu không !!!

Dịp
may
hiếm
có !!!

Nhân dịp đại kỷ niệm thập ngũ chu niên của bản dược phòng và khánh-thành chung hết thầy các phân cục đã hoàn toàn thanh lập trong cõi Đông-Dương, nhà thuốc Võ-đình-Dẫn nhất định kể từ ngày 11 Novembre đến hết ngày 31 Decembre 1935 để riêng mười vạn hộp thuốc Cứu long hoàn giá mỗi hộp 1\$10 là mười một vạn bạc biếu không cho hết thầy các quý khách có lòng chiều cố dùng thuốc của bản hiệu trong thời kỳ ấy, bất cứ mua tại phân cục nào, hễ mua một đồng bạc thuốc lại được biếu một hộp.

Xin các quý khách chớ bỏ lỡ dịp may này
VÕ BÌNH DẪN BẠI DƯỢC PHÒNG

KINH CÁO

gà và thuốc-lá hiệ

MÉLIA

là hiệu thuốc

ngon và nổi tiếng hơn hết

Ai đã dùng qua
điều công-nhận rằng
không có thứ thuốc
lá nào lại có được
cả ba đặc tính:

THƠM

NGON

và **RẺ**

như thuốc lá hiệu

MÉLIA

Chỉ có **0\$06** một gói Maria Rouge và "Ba Sao" (Trois Etoiles) mà trước kia bán những **0\$10**

Đại-ly độc quyền: RONDON ET Cie
HANOI — HAIPHONG — TOURANE — SAIGON